

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-322 do 23-326. — Tiskarna: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon 23-322 do 23-326. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-895, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Komunalnemu banki Ljubljana št. 60-KB-3-2-367. — Mesečne naročnine 230 dit.

KAJ BO Z RAZOROŽITVENIMI RAZGOVORI?

Dulles prihaja na pomoč

Nesoglasja med zahodnimi velesilami — Stassen noče prekiniti pogajanj — Ameriški predlog naj bi se približal sovjetskemu

LONDON, 28. jul. (Tanjug). Prihod ameriškega zunanjega ministra Dullesa v London je tesno povezan s sedanjim razvojem razgovorov v podkomiteju Združenih narodov za razorožitev. Ta ugovoritev londonskih političnih krogov je utemeljena tudi z večeršnjim sporočilom, da je predsednik vlade Macmillan v odgovoru na predlog predsednika Eisenhowerja izrazil mnenje, da bi Dullesov obisk veliko pomenil glede na sedanje razgovore o razorožitvi.

Na splošno menijo, da je britanska vlada za to, da bi razorožitvene razgovore prekinita vsaj za en mesec. To pa je v nasprotju v zahtevo ameriškega delegata Stassena, ki meni da je treba nadaljevati s pogajanjmi za doseg vsaj delnega sporazuma. Zato ocenjujejo v Londonu prihod ameriškega zunanjega ministra kot potreben korak, ki naj vskladi stališča zahodnih velesil. Zaenkrat se ni znano, ali bo pri razgovorih, ki jih bo imel Dulles s Selwynom Lloydom, sodeloval tudi francoski zunanji minister Pineau.

Zgoditi, da bi ameriški zunanji minister spremenil tok razgovorov v podkomiteju. Če ne bo prišlo do bistvenih sprememb, bo podkomitej poslal poročilo komisiji Združenih narodov za razorožitev, da bi jo tako obvestil o uspehih dosedanjih pogajanj.

Za svojega tridnevnega bivanja v Londonu bo Dulles najbrž vsaj enkrat prisostvoval konferenci podkomiteja in morebiti bo njegova intervencija veljala vprašanje, kako dolgo naj bo moratorij za nuklearne poskuse. Po vestih iz Washingtona naj bi rok desetih mesecev, ki ga je predlagal Stassen, pomenil osonce za sporazum. V Londonu pa so mnjenja, da bi Dulles utegnil ponuditi rok od 18 do 24 mesecev, s čimer bi se zelo približal sovjetskemu stališču.

Ker Dulles ni bilo v Londonu že od susedske krize, pričakujejo, da se bo s predstavniki britanske vlade razgovarjal tudi o širših anglo-ameriških odnosih. V Londonu se prepričani, da bo pri teh razgovorih nakazana tudi možnost za anglo-ameriško sodelovanje na Srednjem vzhodu, poleg tega pa tudi ureditev pogledov na ciperko in alžirsko vprašanje.

Ameriškega zunanjega ministra Dullesa bodo v London spremlili pomočnik ministra za zunanje zadeve Berding, njegov poseben sodelavec za vprašanja nuklearne energije Smith, strokovnjak ministrstva obrambe za razorožitev general Fox, stro-

kovnjak za vprašanja NATO Wolf in funkcionar oddelka za atomsko energijo Baker.

Ameriški zunanji minister v Kanadi

New York, 28. jul. (Tanjug). Obisk ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa v Kanadi so skrjalci za en dan zaradi njegovega nujnega odhoda v London. Kakor javljajo ameriški dopisniki, je bil njegov obisk v Kanadi povsem neuraden in neformalen. Ameriški minister se je samo spoznal s kanadskim ministrskim predsednikom Dieffenbakerom in njegovimi najbližjimi sodelavci, ni pa bilo časa, da bi se razgovarjali o vprašanjih, ki zadevajo obe državi. Ameriški poročevalci pravijo, da sta državnik sklenila, kje se bodo predstavniki ZDA in Kanade sestali in se resno pogovorili o medsebojnih problemih.

NAPETOST V OMANU

Angleška letala bombardirajo

Britanski list »Observer« opozarja vlado na resne posledice za anglo-ameriško politiko na Srednjem vzhodu

BAHREIN, 28. jul. (Reuter-AFP). V Bahreinu ne potrjujejo vesti, da so enote sultana Ben Tajmura v Omanu prešle v protinapad na položaje upornih plemen, ki se še zmeraj držijo v mestih Nizivi in Izki. Fo trditvah upornikov je britansko letalstvo tri dni napadalo mesta v Omanu. Zvedelo se je tudi, da pripravljajo britansko letalstvo nove vojaške operacije proti upornikom.

Britanski list »Observer« piše, da je omanska kriza z vojaškega stališča pravzaprav le majhna praska, ki pa bo imela lahko resne posledice za anglo-ameriško politiko na vsem Sred-

njem vzhodu. »Observer« poudarja, da je ta spor toliko bolj kompliciran zaradi tega, ker imajo ZDA zelo tesne zveze s Saudovo Arabijo, ki podpira omanske upornike, Velika Bri-

tanija pa je sprta s to arabsko državo zaradi oaze Buraimi.

»Observer« tudi piše, da bo po začetku upora, pri čemer sodeluje Velika Britanija in kar v arabskem svetu tolmajoči kot novo imperialistično intervencijo, treba na diplomatski način rešiti ne samo položaj Omna, pri čemer bo treba upoštevati tudi zahteve Imama, ki zahteva avtonomijo, rešiti pa bo treba tudi obsejne spore s Saudovo Arabijo.

Kairski dnevnik »Al Saab« je danes ostro napadel Veliko Britanijo zaradi njenega stališča do nemirov v sultanatu Oman in Muscat. Ta list piše, da britanska letala bombardirajo nezavarovano prebivalstvo. Egiptovski list poziva britansko vlado, naj vendar spozna, da z bombami ni mogoče zadušiti borbe naroda, ki zahteva neodvisnost.

VOLILNA KAMPANJA V ZAHODNI NEMČIJI

Bonn, 28. jul. (Tanjug). Na današnji, razmeroma tihi volilni kampanji v Zahodni Nemčiji, ki se kaže edino v predvolilni polemiki med dvema največjima strankama — vladno krščansko-demokratsko stranko in opozicijsko socialnodemokratsko stranko, pa tretja stranka — svobodnodemokratska stranka ne poudarja potrebo po zboljšanju odnosov s Sovjetsko zvezo in vzhodnoevropskimi državami, kar naj pripelje do sporazuma o ustanovitvi evropskega varnostnega sistema.

Voditelji te stranke izjavljajo, da bodo do volitev šli samostojno in da bodo šele po objavi izidov sklenili, kakšna naj bo politična smer njihove stranke. Po besedah njenega predsednika dr. Reinholda Mayerja si bo svobodnodemokratska stranka prizadevala preprečiti, da bi katera od obeh vodilnih strank dobila absolutno večino pri volitvah. Če ji bo to uspelo, bo tudi svobodnodemokratska stranka uživala večji ugled.

Glede notranje politike je svobodnodemokratska stranka, ki predstavlja del industrialcev, zelo blizu vladi in ministru za gospodarstvo Erhardu, toda glede zunanje političnih vprašanj je bližja pogledom socialnodemokratske stranke, saj si prizadeva doseči zmanjšanje napetosti in obsoja koncepcijo politike sile. Glede zedinjenja Nemčije poudarja potrebo po zboljšanju odnosov s Sovjetsko zvezo in vzhodnoevropskimi državami, kar naj pripelje do sporazuma o ustanovitvi evropskega varnostnega sistema.

Volitve v Argentini

Buenos Aires, 28. jul. (AP) — Danes je prebivalstvo Argentine volilo 205 poslancev za ustavodajno skupščino. Kandidatov je bilo okrog 2000. Volilno pravico ima 9.726.000 volilcev. Prvi izidi bodo znani šele pozno ponoči.

Bivši predsednik Argentine Peron je sinoči iz Karakasa v Venezueli pozval svoje privržence, naj v volilne skrinjice vržejo nepopolne glasovnice. Novo izbrana skupščina se bo sestala 1. septembra in sprejela novo ustavo. Potem bodo ustavodajno skupščino razpustili.

Seja v Panmundžomu

Panmundžom, 28. julija (AFP). Danes je bila v Panmundžomu seja komisije za premirje, na kateri so razpravljali o protestu Severne Koreje zaradi sklepa poveljstva oboroženih sil OZN, da bo svoje enote v Koreji opremila z modernim atomskim orožjem. Šef severnokorejske delegacije je izjavil, da je ta sklep poveljstva OZN v nasprotju s pogodbo o premirju. Poveljnik oboroženih sil OZN general Lizenberg je zavrnil ta protest, s čimer se je tudi seja končala.

Obsedno stanje v Gvatemali

Gvatemala, 28. julija (AFP). Po večeršnjem atentatu na predsednika republike Castilla Armas, ki je podlegel dobljenim ranam, je bilo razglašeno obsedno stanje. Vojska je prevzela vso oblast v svoje roke in postavila policijske sile pod svoje poveljstvo. V mestu Gvatemala so razglasili policijsko uro od devete zvečer do šeste jutro. Na ulicah se ljudje ne smejo zbirati. Vse politične stranke morajo takoj prenehati z aktivnostjo. Po mestu patrolirajo vojaški oddelki.

Ministrstvo vojske je uvedlo najstrožjo cenzuro za vse informacije, namenjene inozemstvu.

Ukaze, ki jih izdaja vojska, objavljajo po raču.

Reorganizacija Burgibove vlade

Tunis, 28. julija (AFP). Kakor piše list »Action«, glasilo vodilne tunizijske stranke Neoduster, sedaj ni pričakovati bistvenih sprememb v vladi Habiba Burgibe. List meni, da bo pri napovedani reorganizaciji vlade nekaj ministrov zapustilo sedanji kabinet. Ni pa verjetno, da bi mesto zunanjega ministra prevzel sedanji poslanik Tunizije v Washingtonu Slim. Preureditev tunizijske vlade je mogoče pričakovati še ta teden.

Sestanek bivših SS-ovcev

Bonn, 28. jul. (Tanjug). V mestu Karlsruhe na Bavarskem so se sinoči sestali bivši SS-ovci iz vse Zahodne Nemčije. Ta sestanek je sklicalo društvo »HLAG«, ki je registrirano kot podporno organizacija, ki naj skrbi za socialne razmere bivših SS-ovcev. Zoper ta sestanek so člani sindikatov pripravljali demonstracije, do katerih pa ni prišlo, ker so organizatorji odgovorili javno zborovanje in so imeli sestanek v neki zaprti dvorani. Na tem sestanku so bili prisotni tudi bivša feldmaršala von Munnstein in Hesserling ter veliki admiral Donitz.

TELEGRAMI

FRANKFURT. — Na poziv zahodnonemške vlade je prispela v Frankfurt skupina 13 japonskih funkcionarjev. Japonski gostje vračajo lanskoletni obisk zahodnonemških funkcionarjev japonski.

CHICAGO. — Ameriške zdravstvene oblasti so se resno pripravile in izdelale program akcije za primer, da bi epidemija azijske gripe prodrla v ZDA. Vse je urejeno za mobilizacijo zdravnikov in medicinskega osebja.

MEXICO. — Pri večeršnjem potresu je v glavnem mestu Mehike izgubilo življenje 100 oseb, 40 pa je poranjenih. Vojska in civilisti pomagajo žrtvam in odstranjujejo ruševine.

TOKIO. — Zaradi poplava na otoku Kin Šiu je izgubilo življenje 568 ljudi, 420 jih pogrešajo, 3650 pa je ranjenih. 33.000 ljudi je brez strehe. Skupno število porušenih stavb je 2560, javljajo pa tudi, da je te nadaljnjih 84.000 hiš pod vodo.

WASHINGTON. — Ameriško ministrstvo za zunanje zadeve pozdravlja pripravljenost sovjetske vlade, da začne proučevati predlog o izmenjavi radijskih in televizijskih oddaj. Ta predlog so ZDA pred nekaj dnevi poslale sovjetski vladi.

MADRID. — Uredno so sporčili, da bo politična organizacija Falanga odšel »družbena organizacija«, v katero bo smel stopiti vsak Spanec. Ta reorganizirana falanga naj bi zaradi tega izgubila doseženo politično oblast.

Neodvisnost za Ciper

3000 britanskih vojakov naj bi še naprej ostalo na otoku — Zagotovila turški manjšini

ATENE, 28. jul. (AFP). V načrtu ustave za rešitev ciprškega problema, ki ga je objavil bivši minister grške vlade Leon Makas, se predvideva, da bo prebivalstvo otoka dobilo neodvisnost, in sicer za prehodno razdobje šestih let.

V tem načrtu tudi predvidevajo, da bodo na Cipru imeli dvodomno skupščino. Člane spodnjega doma, ki naj bi imeli 100 do 120 poslancev, bi volili po proporcionalnem sistemu. Senat naj bi imel 50 senatorjev, izvoljenih s posrednim glasovanjem. Oba doma naj bi zasedala hkrati, ko bi razpravljali o važnih

ustavnih mednarodnih in notranjih vprašanjih.

Turška manjšina na otoku naj bi imela skupaj 20 sedežev v spodnjem domu in senatu. Podpredsednik vlade in še dva ministra naj bi bili predstavniki turške manjšine. S posebno trojno pogodbo, ki bi jo podpisale turška, grška in britanska vlada, naj bi zagotovili pravice turške manjšine.

Poglavjarji države, ki bi moral biti ali duhovnik, bi pri delu pomagal zvezni svet 11 članov. V tem svetu bi bili po trije predstavniki grškega in turškega prebivalstva, potem trije nevtaralci, ki bi jih imenovala OZN, potem pa še po en Britanec ali Arabec. Predvidevajo tudi mesečno ekonomsko komisijo, v kateri naj bi bili Grki, Turki, Angličani in Američani. Po načrtu te ustave naj bi na otoku ostalo

največ 3000 britanskih vojakov. Ciper bi dobil popolno neodvisnost v treh razdobjih: prvo razdobje naj bi trajalo dve leti, ko bi bile na Cipru oborožene sile OZN, ki bi jih polagoma nadomestile ciprške enote; drugo obdobje bi se začelo po treh letih in tedaj bi odpravili tista ustavna določila, ki ne bi bila več potrebna. Tretje obdobje pa bi se začelo konec šestega leta, ko bi s plebiscitom sprejeli ustavo.

Zaradi novih davkov so začeli stavkati trgovci v New Delhiju. Da bi dosegli zmanjšanje dav-

ZASEDANJE EKONOMSKO-SOCIALNEGA SVETA

Bodo ustanovili posebni fond?

Problem finansiranja gospodarsko nerazvitih držav v ospredju razprave — Tudi Sovjetska zveza, Poljska in Brazilija podpirajo resolucijo

ZENEVA, 28. jul. (Tanjug). V ekonomsko-socialnem svetu Združenih narodov imajo se na voljo 7 dni za razpravo in sprejemanje sklepov, preden bo predsednik sveta Mir Kan razglasil da je 24. zasedanje končano.

Ta zadnji teden bo v ospredju problem finansiranja razvoja nerazvitih dežel, ki je eden izmed najbolj kočljivih, pa tudi najvažnejših mednarodnih problemov. To mnenje je predlagala zlasti po poročilu o gospodarskem in socialnem položaju na svetu. Iz tega poročila je bilo razvidno, da obstaja nevarnost, da se bo prepad med industrializiranimi in gospodarsko nerazvitimi deželami. Ta prepad se kaže v velikanskih razlikah v gospodarski sposobnosti in produktivnosti dela, kakor tudi v neenakomernem ritmu razvoja v nerazvitih državah. Predpogoj za razvoj v razlikah v življenjski ravni, nadalje glede

zdravstvenega zavarovanja in prosvete, kakor tudi glede osnovnih človeških pravic.

Na političnem področju pa te razlike zavirajo napredek nerazvitih dežel, zlasti pa odvisnih ozemelj, ki si prizadevajo doseči neodvisnost ali pa vsaj samoupravo. Položaj je toliko težji, če upoštevamo sodobno tehnologijo, avtomatizacijo in uporabo nuklearne energije.

Cedaj je bolj prevladuje mnenje, da s privatnimi investicijami tega problema ni mogoče rešiti, zaskaj privatni kapital diktira tak gospodarski razvoj, ki je njemu koristen. Zato pa se hoče zavarovati pred morebitnimi izgubami in želi čim-

prejšnje dobičke od naloženega denarja.

Dosedanja razprava je pokazala, da tudi dvostranski programi gospodarske pomoči temu problemu niso kos. Vsote, dane kot pomoč ali posojilo, so bile razmeroma velike. Kljub temu pa niso obrodile najboljše sadu. Zaradi tega je prevladalo mnenje, da je najkoristnejše, če bi gospodarski razvoj v nerazvitih državah finansirali s pomočjo Združenih narodov. Zaradi tega je problem osnovanja posebnega fonda postal prvotnejši politični vprašanje, od katerega je odvisen tudi ugled Združenih narodov.

V gospodarsko-socialnem svetu je naposled prevladalo mnenje, da je treba najprej ustanoviti poseben fond in šele potem razpravljati o drugih predlogih. Število predlagateljev resolu-

cije o nujni ustanovitvi posebnega fonda se je povečalo na 7, kjer tudi Sovjetska zveza, Poljska in Brazilija so podprle ta predlog. Zaradi tega je mogoče pričakovati, da bo ta predlog sprejet, s čimer bi Združeni narodi napravili velik korak naprej.

Naser na pomorskih manevrih

Kairo, 28. jul. (Reuter). Kakor poroča kairski radio, je egiptovski predsednik Naser večerjaj prisostvoval pomorskim manevrom, ki so trajali tri ure. To je bila največja pomorska parada v zgodovini Egipta. Poleg predsednika Naserja so si manevre ogledali še vrhovni poveljnik egiptovske vojske general Abdel Hakim Amer in višji oficirji enotnega poveljstva arabskih držav. Na manevrih so sodelovale tudi tri podmornice, ki jih je Egipt kupil v Sovjetski zvezi.

Trgovina z LR Kitajsko

Hongkong, 28. jul. (Reuter). — Firme iz Zahodne Nemčije, Francije, Belgije in Velike Britanije bodo poslale LR Kitajski natančen seznam svojega izvoznega blaga, ki bi ga rade prodajale na Kitajsko, brž ko se bo končala kontrola nad trgovino s Kitajsko. To vest je danes sporočila agencija »Nova Kitajska«. Nekateri firme so že podpisale prve trgovske pogodbe z vladnimi predstavniki LR Kitajske.

Suhravardi v Londonu

London, 28. jul. (Reuter). Pakistanski ministrski predsednik Suhravardi je danes prispel iz New Yorka v London, od koder bo nadaljeval pot v Karai. Suhravardi je bil tri tedne na obisku v ZDA, kjer se je sestel tudi s predsednikom Eisenhowerjem. V Londonu bo ostal nekaj dni, na poti domov pa se bo ustavil še v Omanu, kjer bo gost jordanjskega kralja Husaina.

Sodelovanje Vzhodne Nemčije in Severnega Vietnama

Berlin, 28. jul. (Tanjug). V vzhodnem Berlinu so danes objavili komunikne o razgovorih med delegacijo vzhodnonemške enotne socialistične partije in vietnamske stranke Lao Dong. Vzhodnonemško delegacijo so sestavljali prvi sekretar CK Walter Ulbricht in člani politbiroja Otto Grotewohl, Hermann Mattern in drugi, vietnamsko delegacijo pa Ho Si Minh, predsednik stranke Lao Dong in Hoang Van Hoan, član politbiroja. Obe delegaciji sta si obljubili medsebojno podporo in sta obdelili politiko vlad v Zahodni Nemčiji in v Južnem Vietnamu, kakor tudi politiko ZDA nasproti tema dvema vladama. V sporočilu tudi piše, da se bosta obe stranki borili za zedinjenje Nemčije in Vietnama.

PROTEST IZRAELSKÉ VLADE

Jeruzalem, 28. jul. (AFP). — Izraelska vlada je komisiji Združenih narodov za premirje v Palestini poslala pritožbo, v kateri zahteva ukrepe, s katerimi bi preprečili vdore sirskega prebivalstva na izraelsko ozemlje. Izraelska vlada je tudi zahtevala, naj se sirske čete, ki so razporejene v neposredni bli-

žini demarkacijske cone, umaknejo globlje v zaledje sirskega ozemlja.

Izraelski tisk izraža svoje nezadovoljstvo, zaradi sklepa britanskih petrolejskih družb, da bodo zapustile Izrael. Vladni list »Davar« poudarja, da je mogoče ta sklep razložiti z željo Velike Britanije, da bi se priklopila Arabcem.

Iz Jeruzalema poročajo, da je sinoči prišlo do napada na neko izraelsko vojaško patruljo, pri čemer je bil ubit en izraelski vojak. Napadalcii so baje prišli z jordanjske strani.

Japonski rudarji za Forurje

Tokio, 28. julija (Reuter). Sinikat japonskih rudarjev je objavil sporočilo, v katerem poziva svoje člane, naj ne odhajajo na delo v zahodnonemške rudnike, ker bi jih tamkaj izkoriščali kot ceneno delovno silo. Japonska in zahodnonemška vlada sta namreč preteklega novembra podpisali pogodbo o poilitičnem japonskih rudarjev v Zahodni Nemčiji. Preteklega decembra je v Forurje odpotovala prva skupina, ki naj bi se seznanila z evropskim načinom kopanja rude.

V sporočilu sindikata poudarjajo, da so japonski rudarji pisali domov, da morajo v nemških rudnikih delati veliko več kot njihovi evropski tovariši in da dobivajo neprimerno hrano, ter da za njihovo tehnično izobrazbo nihče ne skrbi. Predstavniki japonske vlade je izjavil, da to sporočilo pomeni kršitev pogodbe z Zahodno Nemčijo in da bo zato japonska vlada poslala rudarje, ki niso člani sindikata.

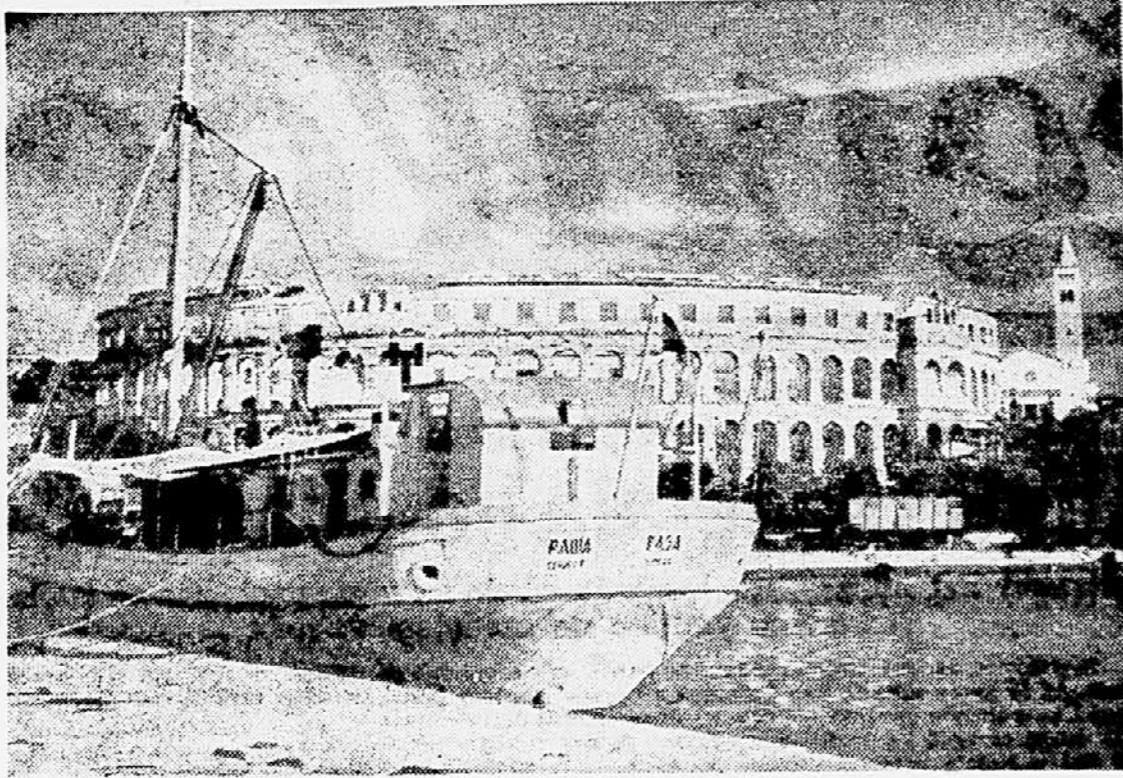
VREME

Stanje vremena: Hladna fronta, ki je ponoči dosegla naše kraje se je hitro pomaknila proti vzhodu. Zelo hladen zrak pa se v vzhodnih pomikah iznad Zalogine Evrope proti Srednji ter zadržuje padavinsko območje nad našimi kraji.

Napoved: Precej hladno in hladno vreme ter še nekaj krajevnih padavin na Primorskem, vmes pa tudi v notranosti Slovenije delne razjasnitve. Temperaturna pomeni med 4 in 8, v Friuliju okoli 14, najvišje dnevene okoli 20 stopinj C. Burja na Primorskem bo prenehala.

Zaradi novih davkov so začeli stavkati trgovci v New Delhiju. Da bi dosegli zmanjšanje davkov so organizirali celo demonstracije pred parlamentom; razšli so šele tedaj, ko so nekateri poslanci obljubili, da bodo pri prihodnjem zasedanju zagovarjali njihove zahteve. Na sliki vidimo demonstrante na trgu pred newdelhijskim parlamentom.

Pula — spet središče zanimanja

IV. filmski festival v Pulju

Pulj, 28. jul. Sinoči je bil v Pulju slovesno odprt IV. festival jugoslovenskega filma, ki je pod pokroviteljstvom predsednika Tita. K otvoritvi se je zbralo nad 12.000 gledalcev, prisostvoval pa ji je tudi odposlanec predsednika Tita, član zveznega izvršnega sveta Avdo Humo ter številne druge ugledne osebnosti javnega in kulturnega življenja, številni filmski delavci in filmski delegati iz tujine.

Filmski festival je začel predsednik prireditvenega odbora in član izvršnega sveta Hrvatske Mika Spiljak. Poudaril je pomen tega festivala za razvoj naše kinematografije in povedal nekaj podatkov o filmski proizvodnji pri nas. Med drugim je navedel, da so po vseh izdelali že 71 igranih filmov, 9 kratkometražnih igranih filmov, 1320 dokumentarnih, znanstvenih, risanih in drugih kratkometražnih filmov ter 592 štev. filmskih novic. Letos pa predvidevajo filmska podjetja proizvodnjo 15 igranih in 160 kratkometražnih filmov.

V žiriji festivala so: Dragoslav Adamović, urednik »NIN«, Samoilio Amodaj, direktor »Filmskih novosti«, književnik Matej Bor, Mirko Božić in Tanasije Mladenović, novinar Fadil Hadžić in publicist Jovan Marjanović.

V Pulju vlada pravo praznično razpoloženje. Mnoge hiše so na novo pobeležene. Vse mesto je v zastavah najrazličnejših barv, povsod veliki pisani lepki in moderne reklame. V Pulju je prava množica tujih gostov in tudi domačih filmskih umet-

nikov, tu je tudi mnogo novinarjev iz vse Jugoslavije. Vstopnice so razprodane že za več predstev vnaprej. Danes bodo prikazali film »Mali človek« podjetja »Vardar« in film »Pop Cira in pop Spira« podjetja »Avala«. Jutri je na sporedu film »V mreži« črnogorskega podjetja »Lovčen-film« režiserja Bojana Stupice ter »Čevljički na asfaltu« podjetja »Avala«. Premiera slovenskega filma režiserja Františka Čapa (Vesna II) »Najprej poroka« pa je napovedana za 1. avgust.

Občni zbor lovske zveze

V Ljubljani so včeraj zborovali zastopniki slovenskih lovcov. Občni zbor, ki je trajal brez prekinitve šest ur, je poslušal najprej poročilo upravnega odbora, katerega je predal predsednik dr. Jože Benigar. Poročilo je obravnavalo mnoga vprašanja lovske organizacije in politike lovstva sploh. Po poročilih je predstavnik delegatov okrajne Lovske zveze Gorica prebral poročilo te organizacije zoper odmero prispevka v republiški lovski sklad za leto 1957 do 1958.

Ko so končali ta del razprave, ki je dobil tu in tam osebne privzok, so delegati v nadaljevanju predlagali mnoge predloge glede organizacijskih načel in delovanja lovskih organizacij ter lovske službe. Razprava tudi ni obšla problema škode, ki jo povzroča divjad. V tej zvezi so poudarili potrebo večjega sodelovanja med lovstvom, gozdarstvom in kmetijstvom. Občni zbor je končno razrešil dosedanja upravni odbor republiške zveze in to s pohvalo ter izvolil

Razstava Milana Batiste v Kranju

Kranj, 28. jul. Danes dopoldne je bila v Mestnem muzeju odprta razstava lesorezov akad. slikarja Milana Batiste iz Kranja. Slikar Milan Batista se ukvarja predvsem s grafiko. Pripada najmlajši generaciji naših slikarjev. Iz prvotno realizmskega načina slikanja je v zadnjih letih našel pot v nekaj poetični surrealizem, o čemer nam dovolj zgovorno govori razstava, ki pomeni vrhunec dosedanjega slikarjevega dela. Razstava bo odprta do 15. avgusta. I. V.

Razstava grafike v Tolminu

V Tolminu je od 21. do 31. tega meseca odprta razstava slovenske grafike in male piastike. Razstavo prireja Muzej za Tolminsko, odstopil pa jo je Jakopičev paviljon v Ljubljani. Dela so okusno nameščena v teh prostorišnih osnovnih šolih.

Na razstavi so zastopani slikarji Tone Kralj, Riko Debenjak, Božidar Jakac, Boris Kobec, France Mihelič, Maksim Sedej, Ljotje Spacal, Marjan Tršar in Melita Vovk.

Plastiko pa razstavljajo Drago Tršar, Stojan Battič in Zdenko Kalin. Obisk je zelo dober, zato bo skušal Muzej za Tolminsko privediti na jesen še eno podobno razstavo. M. F.

I. V.

UVOD K DRUGI IZDAJI ŠT. 3

EDVARD KARDelj
R. A. Z. V. O. J.
SLOVENSKEGA
NARODNEGA
VPRAŠANJA

Taka je bila želena logika družbeno-demokratskega procesa, na osnovi katerih se je v Jugoslaviji bila velika borba množic proti fašističnemu osvajanju ter za nacionalno samoodločbo in enakopravnost. Ta logika je bila tudi eden odločilnih faktorjev, ki so povzročili, da je nacionalno izdajstvo velesrbske kakor tudi slovenske in hrvaške buržoazije postalo očitno in da se je tako hitro razvijalo do svojih skrajnih konsekvenc, do odklona od svojih skrajnih konsekvenc, kar je usodo buržoazne oblasti v Jugoslaviji dokončno začel.

II

S takim mednarodnim položajem je bilo ozko povezano tudi notranjopolitično stanje v Jugoslaviji in Sloveniji. Očitno je, da je tak položaj moral neposredno vplivati na notranjo politiko vseh političnih skupin v Jugoslaviji. Demokratične in revolucionarne sile, ki jih je vodila Komunistična partija, so zaostrovala borbo na tistih demokratičnih in socialno-ekonomskih zahtevah delovnih množic, ki bi morale biti izpolnjene, da bi te množice sploh hotele in mogle braniti Jugoslavijo, se pravi čutili, da branijo nekaj svojega. Reakcionarne sile pa so, nasprotno, spričo nevarnega zunanega in notranjega položaja težile za sporazumom v buržoaznih političnih vrhovih, se pravi za kompromisom med srbsko buržoazijo z ene strani

ter hrvaško in slovensko z druge, da bi s tem konsolidirale svoje politične pozicije v državi in paralizirale revolucionarno-demokratsko gibanje ljudskih množic. Prav hitro se je pokazalo, da so te reakcionarne iluzije kratkotrajne vrednosti.

Vendar je nacionalno vprašanje v Jugoslaviji s tem stopilo v novo fazo. Pod pritiskom zunanjih dogodkov in gibanja ljudskih množic so bili vse vplivnejši tisti krogi srbske buržoazije in srbskih političnih vrhov, ki so sodili, da je neke vrste kompromis s hrvaško in slovensko buržoazijo, zlasti s prvo, neogiben za stabilizacijo političnega sistema in da bi se rešile vsej najvažnejše hegemonistične pozicije velesrbske buržoazije.

Stojadinovič je bil še vedno na oblasti. Se vedno je poskušal s posnemanjem fašističnih političnih sredstev in metod uvrstiti pozicije velesrbske buržoazije v centralistični državi. Pojavila se je tudi cela vrsta drugih podobnih reakcionarnih, fašističnih in na pol fašističnih organizacij in struj. Pa vendar niti sam Stojadinovič niti katera druga podobna vsejugoslovska organizacija v Jugoslaviji ni mogla stopiti na trdna tla, čeprav so jo vsestransko podpirali srbski buržoazni vrhovi. Na splošno ni bila nobena nedelavska politična stranka v Jugoslaviji jugoslovska stranka. Vsaka vsejugoslovska buržoazna politična kombinacija je bila kompromis ali pa koalicija raznih nacionalnih buržoaznih političnih centrov. Dejstvo, ki ga je dvajset let z velikim trudom poskušala tajiti in skrivati uradna jugoslovska politika, dejstvo o realnem eksistiranju in samostojnem nacionalnem življenju in delovanju več jugoslovskih narodov je prekrizalo vse račune takim poskusom, kot je bil Stojadinovičev in

katršen je bil pred njim že šestjanuarski puč in sploh vsa politika kralja Aleksandra.

Stojadinovič je bil dokončen polom »troednega« jugoslovskega velesrbske buržoazije, ki je morala na svoji lastni koži občutiti, da je trimaste deklaracije o troednem narodu in ponovno ozbiljanje iluzijskih iluzij ne rešujejo pred dejstvom, da obstoji več jugoslovskih narodov in zato tudi njihov odpor, ki ga povzroča vsaka oblika nacionalnega zatiranja in neenakopravnosti. Ni dvoma, da je prav neuspeh te politike največ prispeval h krepostvi tistih krogov v vladajočih srbskih vrhovih, ki so se potegovali za srbsko-hrvaški sporazum.

Toda položaj velesrbske buržoazije v tem pogledu ni bil lahak. Slovenski, zlasti pa hrvaški buržoazni politični vrhovi z Mačkom na čelu so dobro izkoristili težave, pred katerimi se je znašla velesrbska buržoazija v novem mednarodnem položaju. Zunanje vmešavanje v jugoslovske notranje razmere je v teh dneh doseglo kulminacijo. Vsaka buržoazna politična frakcija v Jugoslaviji in vsaka fašistična ter separatistična struja je z lahkoto dobivala izdatne podpore zunanjih »prijateljev Jugoslavije«, bodisi iz promenskega ali prozahodnega tabora. Ta intenzivna akcija zunanjih političnih faktorjev je čedalje bolj zaostrovala notranja nasprotja v buržoaznih političnih vrhovih, kar vsekako ni podpiralo tendenc po »sporazumu«.

Vendar je bila to samo ena stran problema. Druga, za vse jugoslovske buržoazije mnogo pomembnejša stran pa je bila orientacija ljudskih množic v levo, njihove vse očitnejše simpatije za politiko Komunistične partije Jugoslavije, pri čemer

Nova knjigarna in umetniški oddelak v Mariboru

Maribor, 28. julija. Danes je založba »Obzorja« v okviru Mariborskega tedna svečano odprla novo reprezentativno knjigarno in umetniški oddelak v Gospodski ulici. Ob tej priložnosti je glavni urednik založbe profesor Jože Košar govoril o pomenu slovenske knjige in vplivu knjige na duhovno predobrazbo ljudi. Novo knjigarno in umetniški oddelak, v katerem razstavlja akademski slikar Janez Vidlič je izročil svojem namenu upravniki založbe »Obzorja« Drago Volmajer. Založba »Obzorja« je ob tej priložnosti ustanovila Prežihovo literarno nagrado, ki jo bodo vsako leto podelili 13. februarja na dan smrti Prežihovega Voranca za nova domača literarna dela. Nagrada za slovenska dela znaša 200.000 din za prozo, a 100.000 din za poezijo in dramatiko. K. M.

30 milijonov za nagrado kmetovalcem

V Srbiji so namenili kmetom, ki sodelujejo v tekmovanju za visok hektarski donos pšenice precejšnje nagrade. Skupen znesek, namenjen zanje znaša okrog 30 milijonov din. Ker se letošnji doprinos pšenice giblje od 28 do 40 metriških stotov na hektar računajo, da bodo največ nagrad dobili tekmovalci v smeredrevskem okraju — okrog 4 in pol milijona din. Sledijo jim tekmovalci v požarevačkem okraju — nad 4 milijone, a tudi v negotinskem, začetarskem in kragujevskem okraju bodo kmaleje dobili po več milijonov. Dosegli so zabeležili največji povprečni doprinos pšenice v neki sodrugi v začetarskem okraju, ki znaša ni manj kot 40 metriških stotov na hektar. Domnevajo, da je večina srbskih kmetov, ki so se letos prijavili za tekmovanje za čimvečji hektarski donos pšenice izpolnilo vse pogoje vsaj za minimalne nagrade.

Te kmovanje je dobilo značaj množičnega gibanja za povečanje proizvodnje in modernizacijo proizvodnega procesa v najvažnejših panogah kmetijstva. Zaradi tega je sprejel predlog, da se bo tekmovanje jugoslovskih kmetijskih proizvajalcev nadaljevalo še v prihodnjih letih, toda ocenjeno bo z ožestvejšim kritiziranjem.

Začetek borbe proti otroški paralizi v novomeškem okraju

Akcija proti otroški paralizi bo uspešna le, če bodo pri tem sodelovali in pomagali prav vsi, so poudarili na seji sveta za zdravstvo okrajnega ljudskega odbora Novo mesto prejšnji teden.

Sejo je vodil predsednik sveta dr. Ivo Smrečnik, ki je tudi poročal o pripravah za cepljenje otrok proti otroški paralizi v ostalih krajih Slovenije in poudaril važnost te naloga, ki ni samo trenutna akcija, pač pa stalna naloga, združena z znatnimi stroški. Prav zaradi tega je treba združiti napore in sredstva, da bodo doseženi čimvečji uspehi.

Svet je izvolil poseben odbor za zbiranje sredstev, ki so potrebna za to nalogo. V njem so najvidnejši predstavniki javnega in gospodarskega življenja v okraju. Prav tako je Svet imenoval poseben štab za organizacijo in vodstvo cepljenja. Oba, odbor in štab se bosta sestala prihodnje dni in začela delati takoj. Štab bo najprej zbral potrebne podatke za izračun stroškov za cepljenje enega otroka. Računajo, da bodo začeli cepiti že v oktobru. Svet je bil mnenja, da bi moralo biti cepljenje otrok proti paralizi v starosti od 6 mesecev do petih let starosti obvezno, ker bo le tako dovolj uspešno. (r)

Mednarodna konferenca o jeklu na Ravnah

Ravne, 28. julija. Včeraj dopoldne se je začelo na Ravnah na Koroškem, v Domu železarn, mednarodno posvetovanje strokovnjakov, zastopnikov, producentov in potrošnikov elomak jekla iz Švice, Francije, Italije, Holandije, Luksemburga in Zahodne Nemčije. Prispepi so tudi strokovnjaki iz domače strojne industrije. Sestanek se je odvijal v okviru mednarodne družbe Interstal.

Včeraj je odprl posvetovanje italijanski strokovnjak dr. Enrico de Grigorio. Zanimiv pregled o nastajanju in industrijskem osvajanju več teh novih vrst jekel je imel g. Egli, švicarski strokovnjak. Poudaril je, da so mu nudili strokovnjaki železarn Ravne močno oporo pri pionirskem delu na izdelavi jekla, ki temelji na novo preračunanih razmerjih vanadija, kroma in ogljika in je zanj olajšan tehnološki postopek. Ima pa to jeklo sijajne lastnosti za obdelavo lesa in metalov, razen tega vsebuje le malo stratiških surovin, dočim so visoko legirana volframa jekla, ki so služila za brzo-rezni material zahtevala znatnejšo količino teh stratiških surovin. Osvajanje novih jekel je trajalo dolga leta, industrijsko poskusno izdelavo je začela železarna Ravne januarja 1955. leta; iz tega materiala je viliha že precej orodja in izdelala dosti finalnih proizvodov. Ing. Franjo Mohorčič je včeraj dopoldne obravnaval sodelovanje železarn Ravne pri razvoju in uvajanju elomak jekel. Kakor je povsod začetek trd, tako je bil tudi na Ravnah, toda izkušnje, dobljene pri mehanski in termični obdelavi ter izdelavi so dale pogum železarni Ravne, da je izdelala že nekaj ton izdelkov in jih prodala v Nemčijo in Italijo. Tam so se pahnalo izrazili o kvaliteti teh jekel.

Ing. Mahorčič, tehnični direktor železarn je predlagal vrsto načinov za stalno izmenjavo izkušenj med podjetji v Evropi, ki se tudi ukvarjajo z boljšanjem kakovosti brzo-reznih jekel. Gospod Egli pa je včeraj še orisal shemo mednarodne jeklarske družbe Interstal. Ta bo posredovala prodajo elomak jekel na tržiščih Evrope in organizirala vzajemno sodelovanje med podjetji, ki izdelujejo ta jekla.

Konferenca je danes zasedala dalje. G. Wilhelm Thienes je razložil tržne razmere za elomak jeklo na nemških tržiščih in naglasil, da je čedalje več interesentov za ta nova jekla. Za

njim je obravnaval tržne razmere v Holandiji in Luksemburgu g. Mulders, tudi v teh dveh državah prodajajo izdelki elomak jekla na trg. Tudi raziskovalni urad v Remscheidu se je ugodno izrazil o ugotovljenih lastnostih in doseženih rezultatih poskusov s kromiranimi jekli.

Ivan Zupan, glavni mehanik železarn Ravne je danes seznanjal delegate z ugotovljenimi lastnostmi mehanične obdelave z orodjem, izdelanim iz elomak jekla.

Delegati so sprejeli danes v starem gradu predsednik občine Ravne Adolf Cerneč. Nato pa so si ogledali gostije še tehnični muzej. Posvetovanje se bo nadaljevalo še jutri in obravnavalo izrazito strokovne zadeve o obdelavi tega materiala. M. H.

Nova zmaga prostovoljnega dela v Velenju

Velenje, 28. julija. Delovni kolektiv velenjskega rudnika lignita, pa tudi ostali prebivalci hitro razvijajočega se mesta ob Paki, so v zadnjih letih že nestetokrat presenetili javnost z izrednimi uspehi pri prostovoljnem delu. Tisoči in tisoči prostovoljcev od rudarjev, nameštencev, upokojencev, gospodinj in šolskih otrok so že pred leti uredili znano Velenjsko jezero, zgradili moderen športni park, otroška igrišča, ceste itd. Lani pa so začeli krotiti Pako, ki jim je zaradi pogostih poplav prizadejala mnogo skrbi in škode. Začeli so z regulacijo struge od cestnega mostu v Velenju proti Saleku. Samo lani je pri teh delih sodelovalo okoli 10.000 ljudi, ki so opravili 38.000 prostovoljnih delovnih ur. Letos pa so z nadaljnimi regulacijskimi deli začeli v začetku preteklega meseca. Navzlic neugodnemu času so že doslej zgradili okoli 480 m nove struge. Da bi pravočasno opravili regulacijska dela do novega cestnega mostu čez Pako, je v zadnjih dneh odhajalo na gradbišče tudi od 600 do 800 prostovoljcev. Zlasti živahno o kvaliteti teh jekel.

Delegati so sprejeli danes v starem gradu predsednik občine Ravne Adolf Cerneč. Nato pa so si ogledali gostije še tehnični muzej. Posvetovanje se bo nadaljevalo še jutri in obravnavalo izrazito strokovne zadeve o obdelavi tega materiala. M. H.

Za regulacijo Pake do novega mostu je bila izvršena pomembna etapa tega dela, ki so ga to leto danes počastili z velikim zborovanjem. Zal pa je izredno slabo vreme preprečilo te račune. Zato so se odločili, da se bodo prostovoljci in ostali prebivalci Velenja in Saleške doline zbrali pri novem mostu jutri, to je v ponedeljek, 29. tega meseca ob 15. uri. M. B.

Kulturni teden v Mengšu

Mengš, 28. jul. Danes je bil v Mengšu zaključen letošnji kulturni teden, ki je obsegal vrsto kulturnih in športnih prireditvev. Ob 60-letnici smrti pisateljice Janke Kersnik so priredili svečano akademijo in organizirali javni nastop orkestra tovarne glasbil »Melodija«. Vgeraj je gostovala v Mengšu igralna družina iz Trzinja, ki je uprizorila komedijo Antona Tomaza Linhart »Maliček se ženi«. Razvil so tudi nov prapor DPD Svobode. Teden so zaključili z gasilskim nastopom in športnimi prireditvami.

Literarni večer v Postojni

Dom JLA v Postojni prireja večkrat prireditve, ki privabijo tudi številne Postojnčane. Ena takih prireditvev je tudi četrtkov literarni večer, ki ga prireja Dom redno vsak mesec. Zadnji glasbeno-literarni večer je bil minuli četrtek v čast Dneva vstaje naših narodov in je bil posvečen partizanski pesmi. Na njem so sodelovali solisti reške opere Orožim, ki je zapel več partizanskih pesmi. Franek Trefalt, G. Gabelica in Milena Ostrovska, ki so recitali partizansko poezijo. Partizanske skladbe pa je izvajal orkester JLA pod taktirko kap. Franca Rotarja. B. K.

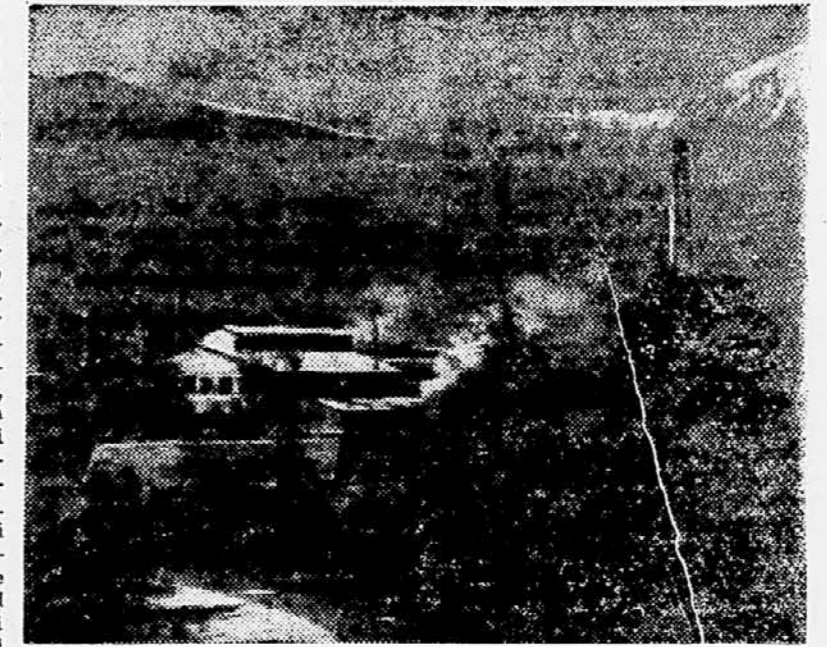
Neurje v Postojni in okolici

Postojna, 28. julija. Zjutraj je divjala v Postojni in okolici prava burja z močnim nalivom. Prizadela je precej škode, predvsem na drevu. V dvorednih v samem mestu je izrula celo nekaj dreves. Močan naliv je trajal skoraj nepretrgoma vse dopoldne, deževalo pa je ves dan.

GOSPODARSKE VESTI

Avstrijska trgovina z donavnjskimi deželami. Po podatkih avstrijskega statističnega urada je bil povečan obseg avstrijske trgovine z Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo, Jugoslavijo in Češko-slovaško v času od januarja do maja t. l. za 8,4%. Skupna vrednost je znašala 1,5 milijarde šilingov vendar pa je delež teh petih dežel v skupnem obsegu avstrijske zunanje trgovine zmanjšal od 7,5% na 6,7%. K temu zmanjšanju je največ pripomnelo nazadovanje uvoza iz Madžarske in sicer za 70,8%, 37 milijonov ton.

Povečanje proizvodnje premoška v Franciji. V prvem polletju letošnjega leta je znašala francoska proizvodnja premoška 29,7 milijona ton, kar je 700.000 ton več, kot je znašala proizvodnja v istem razdobju lanskega leta. Pričakujejo, da bo znašala skupna proizvodnja v letošnjem letu okoli 60 milijonov ton.

Železarna Ravne

Portret tedna ALBERTO LATUADA

Mislilim, da na festivalih v Cannesu ni noben režiser našel tako neposrednega kontakta z novinarji, kakor Alberto Latuada, poleg de Sica in De Santisa eden najbolj poznanih italijanskih novorealistov. Čeprav je Latuada po svojem osnovnem poreku gledališki in filmski scenograf (arhitekt), se je pred svojo kariero režiserja posvečal v glavnem novinarstvu, in sicer filmski publicistici. On je namreč tudi eden izmed skupine tistih mladih italijanskih intelektualcev, ki so se zatekli pred agresivno fašizma v filmsko teorijo in kritiko in ustanovili tedaj izredno progresiven Centro sperimentale di cinematografia, ki je bil že v času fašizma, posebno pa po njegovem padcu center progresivne misli v italijanskem filmu. Kot takšen je bil Centro kamen spetke in trajalo je skoraj petnajst let, da je uspelo tako pomembno ustanovo demokratičnejšemu iztrgati iz rok levo usmerjenim progresivnim silam italijanske filmske teorije in prakse.

Alberto Latuada se je rodil 13. novembra 1914 v Milanu. Prvič se je kot neposredni ustvarjalec pojavil v filmskem svetu leta 1939, ko je napisal za režiserja Maria Soldatija scenarij za film »Piccolo mondo antico«. Dve leti pozneje je nastopil že kot samostojni režiser s filmom »Idealist Jakobe«. Sodelovanje v progresivnih gibanjih in rezistenci je oblikovalo njegov umetniški profil in se izrazilo v prvem njegovem povojnem filmu »Il bandito« iz leta 1946. S tem filmom se je Latuada odločno postavil v vrste novorealistov in se manifestiral kot globok mislec z izrednim poslušanjem za sociološke silnice, ki oblikujejo podobo malega italijanskega človeka. To je še bolj potrdil njegov drugi povojni film »Zločin Giovanna Episcopa« iz leta 1947. Toda povsem dozorela podoba socialnih razmer povojne Italije je šele film »Brez milosti« iz leta 1948, ki je Latuado proslavil tudi v svetu. V »Milnu na Padu«, ki se ga gotovo še dobro spominjamo, je zgradil na literarni podlagi romana Riccardo Bachellija ostro izoblikovano podobo družbenih razmer iz druge polovice preteklega stoletja v severni Italiji in postavil kot ozadje te družbene analize osebno dramo dvojice mladih, da bi lahko tembolj zarislal spopad med veleposretniki in najemniki. Leta 1950 je našel temo za svoj novi film v svetu umetnikov in nastala je zanimiva delo »Varietejske luči«. Zanimivo je, da je ta film ostal skoraj neopazhen vse do lanskega leta, ko so ga na vsem lepem začeli v Evropi. Temu delu je leta 1951 sledila »Anna«, pretresljiva drama ženske, ki je morala svoje vroče želje po življenju plačati s samoodpovedjo. Glavno vlogo je izoblikovala Silvana Mangano in kolikor poznam njene filmske kreacije, menim, da je to njen dosedaj največji uspeh. Po tem filmu mu je napisal slovit Cesar Zavattini scenarij po Gogoljevem »Plašču« in Latuada je ustvaril mojstrovino, ob kateri je človek v dilemi: mar bi se čudil njegovi filmski interpretaciji poznane Gogoljevega literarnega dela (ki ga je Zavattini prestavil v Italijo), ali pa bi občudoval igralka, popularnega Renata Rascela. Leta 1953 je s Kerimo v glavni vlogi ustvaril manj uspešno dramo iz siciljskega vaškega življenja »Volkulija«, ki jo je naslonil na istoimensko Vergovo novelo. Isto leto pa je tudi prinesel humoristično epizodo »Gli Italiani si voltano« za film »Ljubezni v mestu«. Leta pozneje se je s satirično komedijo »Peščina« (mi smo je nedavno gledali pod naslovom »Plaža«) z Marlene Carol in glavni vlogi obrnil proti zlagani malameščanski morali. Leta 1955 se je z nova

posvetil scenariju, in sicer je napisal — kakor že na začetku svoje filmske poti — za Maria Soldatija za njegov film »Osmovna sola«. Tedaj se je že ukvarjal z mislijo na film o slovitim španskim slikarju Francescu Goyi, pa tudi z idejo filma na temo borbe indonezijskega ljudstva za svobodo. Oba načrta je moral vsaj začasno pokopati in namesto tega nas je letos presenečil z vedro zgodbo o mladih ljudeh »Guendalina« in dokazal, da zna globoko razmišljati tudi v formi lahke filmske pripovedi. In načrti — sam je pravil, da bi rad posnel film o poznane borci proti suženstvu Erncev Benitu Serenu, da pa ima pripravljen tudi scenarij za film o egoistu.

Alberto Latuada je poročen s tudi pri nas dobro poznano igralko Carlo de Poggio. Oba stejejo danes med najbolj dosledna zagovornika progresivnih teženj v italijanskem filmu. —mkv.

Gary Grant v londonskem dežju

Filmske novice iz Amerike

Charles Laughton in njegova žena Elsa Lanchester bosta po devetih letih zopet skupaj na deseti leti zopet skupaj nastopila v filmu »Witness for the Prosecution« ki ga bodo posneli po istoimenski drami Agathe Christie. Producent filma je Arthur Hornblow mlajši, a glavni vlogi bosta igrala Tyrone Power in Marlene Dietrich.

Ava Gardner, Tyrone Power, Eddie Albert in Errol Flynn so nosilci glavnih vlog v filmu »The Sun Also Rises«, za katerega so scenarij napisali po Hemingwayevem romanu. Producent filma je Darryl Zanuck, a denar je dala na razpolago podjetje 20th Century Fox. Film, ki ga snemajo v Mehiki, režira Henry King.

Natalie Wood je prevzela naslovno vlogo v filmski verziji poznane romana »Marjorie Morningstar«. To je najnovejšo delo modernega ameriškega pisatelja Hermana Wouka, ki ga štejejo med najbolj priljubljene v zadnjem letu, obravnava problem mlade dekleta in New Yorka, je spoznala, da je najboljša, če ne igralka. Ko ji vsa prizadevanja niso prav nič pomagala spoznala, da je najboljša če pozabi svoje mladostne sanje in postane mati in gospodinja.

Vtisi iz Karlovyh Varov

Glavna zanimivost mednarodnega filmskega festivala v Karlovyh Varah je srečanje med Zahodom in Vzhodom. Tukaj se srečajo filmske produkcije, ki na drugih evropskih festivalih ne nastopajo: to so filmske delegacije iz Vzhoda od LR Kitajske preko Burme do Indonezije in Indije. Vsaka od teh delegacij pa prikazuje na festivalu vsaj en film. In ob teh prvih filmskih korakih vzhodnih dežel dobiva festival v Karlovyh Varah kljub nekoliko skromnemu programu svoj čar, kajti to je festival filmske mladosti, iskanih in poštenih prizadevanj, ki sicer še vsa trpijo od začetniških težav in okornosti, pa vendarle nosijo v sebi veliko zdravih in obetajočih zasnov. Ob velikih in že preizkušenih filmskih produkcijah Vzhoda in Zahoda so te male dežele še posebno zanimive.

Letos na karlovarskem festivalu prvič podeljuje nagrade mednarodna žirija. Sestava mednarodne žirije je bila namreč pogoj Mednarodnega združenja filmskih producentov, da so uvrstili karlovarski festival v isto vrsto z onimi v Cannesu, Benetkah in Berlinu. Tudi letos predseduje žiriji rektor Umetniške akademije v Pragi prof. A. M. Brousil, član žirije pa so večinoma manj pomembni filmski delavci in publicisti iz vseh mogočih dežel od Nemčije, Madžarske, Italije, Francije, Bolgarije do Egipta, Kitajske, Argen-

Med starejšo generacijo avstrijskih filmskih igralcev se je v filmu »Ober zahren« uvrstila tudi Sabine Hahn.

tine in Indije. Večina imajo domačini. Edini pomembni član je francoski filmski zgodovinar in kritik Georges Sadoul, ker je italijanski režiser Alberto Latuada moral zaradi obilice dela odpovedati sodelovanje, scenarist Cesare Zavattini pa zaradi potovanja v Mehiko članstva ni mogel sprejeti. Sedaj zastopa

Italijo v žiriji malo pomembni italijanski filmski kritik in teoretik Giulio Castellu. Čudno je, da namesto njega niso pritegnili uglednega urednika časopisa »Cinema nuovo«, ki je tudi v Karlovyh Varah.

Bolje bi bilo, če bi bila žirija številčno bolj skromna, pa bi v njej sodelovala res velika imena iz filmskega sveta. Letos smo bili razočarani že nad žirijo v Cannesu, zakaj torej ne bi vsaj festival v Karlovyh Varah povedal avtoritativne besede, ki bi jim svet prisluhnil. Potem bi se prihodnja leta v to češko mesto zgnilo še več udeležencev kakor letos, ko jih sodeluje 42, a so nekateri med njimi — posebno iz Zahoda — prišli bolj zaradi kurtoazije kakor pa zaradi plemenitega tekmovanja v filmski ustvarjalnosti.

Zal nisem mogel prisostvovati predstavama jugoslovanskih filmov na festivalu. Jugoslavija je uradno priglasila Velje Stojanovića film »Zli denar«, festivalski odbor pa je kot posebnega gosta povabil še Pogajčev film »Veliki in mali«. Oba filma je publika zelo lepo sprejela in češke filmske kritike ju hvalijo. Ze od dneva predvajanja sta prišla v poštev za eno izmed nagrad. Lep uspeh pa je dosegel tudi kratki film M. Čičija »Nepoznani vrt«. Sicer pa dan za dnem spoznavamo naklonjenost, ki jo naši češki znanci gojijo tako do našega filma kot do nas Jugoslovancev.

V zadnjih dneh smo doživeli nekaj lepih programskih presenečenj. Najprej so uspeli Poljaki z Munkovim filmom »Clovek na progii«. Novo iznenadenje je prinesel italijanski Masceljev film »Ženska dneva«, filmski ustvarjalci iz LR Mongolije pa so nas razveselili z izredno razgibano, svežo in originalno filmsko satiro. Nivo festivalskega programa se je od začetka zelo dvignil.

Prav tako zanimiva pa so presenečenja med filmskimi delavci na raznih konferencah. Zelo živahno tiskovno konferenco so priredili člani francoske delegacije pod vodstvom Yvessa Ciampija, ki je na festivalu predvajal svoj film »Taufun nad Nagasakijem«. Francozi so morali odgovorjati na aktualna, morebiti zanje tudi malce nerodna vprašanja v zvezi s koprodukcijami in njihovo umetniško utemeljenostjo. Dan poprej je namreč namestnik sovjetskega ministra za kulturo Nikolajevič Danilov na tiskovni konferenci omenil, da nameravajo Sovjeti razširiti koprodukcijsko delavnost tudi na sodelovanje s Francozi in podariti, da ne gre za koprodukcije iz finančnih interesov, temveč za takšne filmske teme, ki same po sebi narekujejo sodelovanje različnih narodnosti.

Tudi Ciampi je moral priznati, da je filmsko sodelovanje najbolj izeseno takrat, kadar ga narekuje tematika sama in se torej ob njem srečata dežel brez komercialnih interesov. Toda kot podtekt celotne konference je bila navzoča skrita bojazen predstavnikov mladih filmskih dežel, da bi koprodukcijska praksa kot koncepcija komercializma ne postala škodljiva mladi filmski ustvarjalnosti.

Na drugi tiskovni konferenci

DEFA spretno izognili debati o ustvarjalni svobodi, pa čeprav bi na tozadnevne občutek zahodnih Nemcev lahko postregli tudi s protidokazi iz novejšega časa, ki pričajo, da tudi v Zahodni Nemčiji ni tiste ustvarjalne svobode, katere pomanjkanje očita zahodnonemškemu filmu. O tem je pričala tudi izjava zahodnonemške filmske in gledališke igralka Sonje Sutter. Povedala je, da je morala v zahodnonemškem filmu nastopati v vlogah, katerih se sramuje

V Evropo je prišla lepota zadržala Ellen Schwiers, ki vam jo filmska igralka Izumi Yukimura

pa se je razvil nekakšen spopad med vzhodnonemško filmsko delegacijo DEFA in zahodnonemskimi filmskimi kritiki. Spopadli so se ob problemu obravnavanja sodobne tematike v vzhodno- in zahodnonemškem filmu. Kritiki so očitali podjetju DEFA, da poenostavlja težke politično-idejno-psihološke probleme na enostavno šablonsko reševanje, vzhodni Nemci pa so zatrjevali, da zahodnonemski film z boljznajo posega po temah njihove skupne preteklosti in skuša biti še v tistih redkih primerih popustljiv. Najbrž imajo eni in drugi deloma prav. Toda po nekaterih vzhodnonemskih filmih, ki sem jih imel priložnost videti, menim, da se vzhodni Nemci manj bojijo povedati odkrito, včasih za njih celo težko besedo, kakor pa zahodni. Na konferenci pa vendarle niso mogli razčistiti vseh vprašanj, ker so se delegati

in da je zato sprejela angažma v vzhodnonemškem filmu, ki ji je v vlogi v filmu »Lissy« omogočil umetniški razvoj. Res je v tem filmu dobro zaigrala.

Generalni direktor češke televizije je na tiskovni konferenci povedal, da imajo v narbu dosežki do leta 1960 vsaj milijon televizijskih sprejemnikov — z drugimi besedami, Češka bi tako postala ena televizijsko najbolj bogato razpredenih dežel v Evropi. Zadnje programe češke televizije je oddajajo z doma narejenimi napravami, tovarna »Tesla« pa se je preusmerila zgolj v proizvodnjo televizijskih sprejemnikov. Dosegli so idealno sodelovanje med filmom, radiom in televizijo. Ta-

Igralka Jeana Dan ta smo spoznali v filmu »Bel amik«. Nastopil pa je tudi v filmu »La Garçonnes«, kjer je bil partner André Debar.

televizija je začela uvažati kratkometražne filme, ki jih filmska mreža ne bi mogla uvrstiti v svoj repertoar, prevzema pa tudi filmski tehnik, ki ga vse bolj spreminjajo v televizijski dnevnik dogodkov. Z radiom so si razdelili program tako, da bo radio skrbel za dnevni program, zvečer pa ga bo nadomestila televizija.

Sicer pa je razpoloženje na tem festivalu tudi zaradi okolja — mislim na zanimivo letoviško mesto, na tradicionalno češko priljubljenost in na pestro mešanico udeležencev — poseben mik te mednarodne filmske prireditve. Vrsta komercialnih filmov sicer dokazuje, da ima ta festival tudi komercialen pomen. Vendar pa so znani pridelatelji za svetovalce dejel skrbno vključiti v ves ostali festivalski program, da ne izpada kot nekaj neprijetnega. Najbolj pa mi ugaja, da karlovarski festival ne pozna kulne zvezd. Okrog številnih pomembnih vzhodnih in zahodnih igralcev in nepotrebne vrveže in tiste pozornosti, ki je bolj podobna girkusu kakor pa sploševanju.

Vitko, Musel

Nova taktika

Znano je, da so ameriški (hollywoodski) filmski močniki v svoji ponovni praksi že nekajkrat prišli na dan s svojimi načrti, ki so imeli vsi en cilj: utrditi ameriškega filmu pozicije v svetu in na njegov račun zavirati razvoj čiste nacionalne filmske proizvodnje. Nedavno je bil predsednik združenja ameriških producentov Eric Johnston v svojem letnem poročilu o komercialni situaciji ameriškega filma zelo črnogled in je označil novo poslovno leto z ozirom na plasmu ameriških filmov v inozemstvu kot »posebno kritično«. Čisto odkrito je opozoril na posledice, ki jih ima lahko za ameriško filmsko proizvodnjo težnja posameznih dežel, da zaščitijo svojo domačo filmsko proizvodnjo in posebno prizadevanja, da jo tudi kvantitativno razširijo. V tej situaciji so si ameriške filmske družbe izmislile novo taktiko, ki jo kaže takoj v začet-

ku osvetliti, kajti v luči Johnstonovih izjav in opozoril dobliva čisto specifičen značaj. Ameriške filmske družbe so se namreč začele intenzivno zanimati za finanstranje čisto evropskih filmov ohranijo celo produkcij. Sporočili so, da je finančno trenutno najmočnejša ameriška družba Metro-Goldwyn-Mayer sklenila s producenti angleške družbe Ealing pogodbo o finanstranju njihovih filmov.

V filmu »Med časom in večnostjo« je iz gledališča k filmu predsedala Ellen Schwiers, ki vam jo predstavljamo z njenim partnerjem Carlomson Thompsonom. V filmu, ki so ga posneli v barvah, nastopata tudi Lili Palmer in Willy Birgel.

Pred kratkim pa je prišel v Evropo predsednik družbe RKO-Teledradio Tom O'Neil in skienil ponuditi francoskim, italijanskim in zahodnonemskim družbam 100 odstotno finanstranje njihovih filmov in pri tem ni prikrival svojega »spostranskega« namena — da bi namreč spravil v obratovanje zamrle dobičke od predvajanja njihovih filmov v teh deželah. Ti »evropski« filmi, ki bi nastajali z ameri-

škimi denarjem, bi bili predvsem namenjeni evropskemu tržišču in le v primeru, da bi med njimi bil kakšen poseben zanimiv, pa bi ga eventualno bili pripravljeno spraviti na ameriško tržišče. Seveda pa so za vsak takšen za Ameriko zanimiv film dodali, da bi v takšnem primeru posneli posebno ameriško verzijo z ameriškimi igralci.

Vsa dosedanja izkustva so verjetno temeljito preštudirali in sedaj poiskali nova pota, po katerih bi se vsaj posredno lahko plasirali v Evropi in se polagoma polastili najbolj nevarnih konkurentov v evropski in tudi v Zahodni Nemčiji je proti takšnim načrtom precej odločen, kajti filmske produkcije v teh dveh deželah se zavedajo, kaj bi pomenila takšna »nesebična pomoč« ameriškega filmskega kapitala za njihove nacionalne proizvodnje. Bolj nerodna je situacija v Italiji, kjer se niso Američani polastili samo filmskega mesta v Rimu, temveč je dejansko danes v njihovih rokah nekaj zelo pomembna italijanska proizvodnja De Laurentis. Angleški film pa ni samo v umetniški temveč tudi v finančni krizi in nič čudnega ne bo, če bo ameriški načrt v tej deželi uspel.

O lutkovnem filmu

Češka tiskovna konferenca na karlovarskem festivalu se je zposlila v razpravljanje o problemih lutkovnega in risanege filma. Prof. Brousil se je udeležencem opravičil, ker Češka na festivalu ne sodeluje s svojimi lutkovnimi in risanimi filmi. Jirži Trnka namreč že leto dni snema svojo transpozicijo »Sna kresne noči«, Trylova je težko bolna, Zeman pa tudi že več kot leto dni pripravlja svoj film po Verneovem romanu »Pogubni izum«. Centri mojster češkega lutkovnega filma, Hofman, pa pripravlja svoje »Ustvarjanje sveta«. Nobeden ni mogel dokazati dela do festivala.

Izvedeli pa smo marsikaj zanimivega. Hofman je pripo-

vedoval, da so se v čeških atelejih animiranega filma odločili za nov poizkus, za lutkovni in risani film, ki je namenjen odraslim. Dolgo vrsto tem bo namreč le animirani film lahko približal odraslim gledalcu, v igranem filmu jih namreč ni mogoče tako popolno izraziti. Trnka se je odločil za zanimivo varijanto — filmsko lutkovno pantomimo ob spremljavi glasbe. Zeman uvaža v svojem »Pogubnem izumu« zanimivo novost: za dekor svojega filma je porabil ilustracije, ki so spremljale prvo izdajo tega Verneovega romana. V ta dekor je postavil žive igralce. Snemanje je zapleteno in dolgotrajno, prve izkušnje zanj

CENTER STROKOVNIH ŠOL

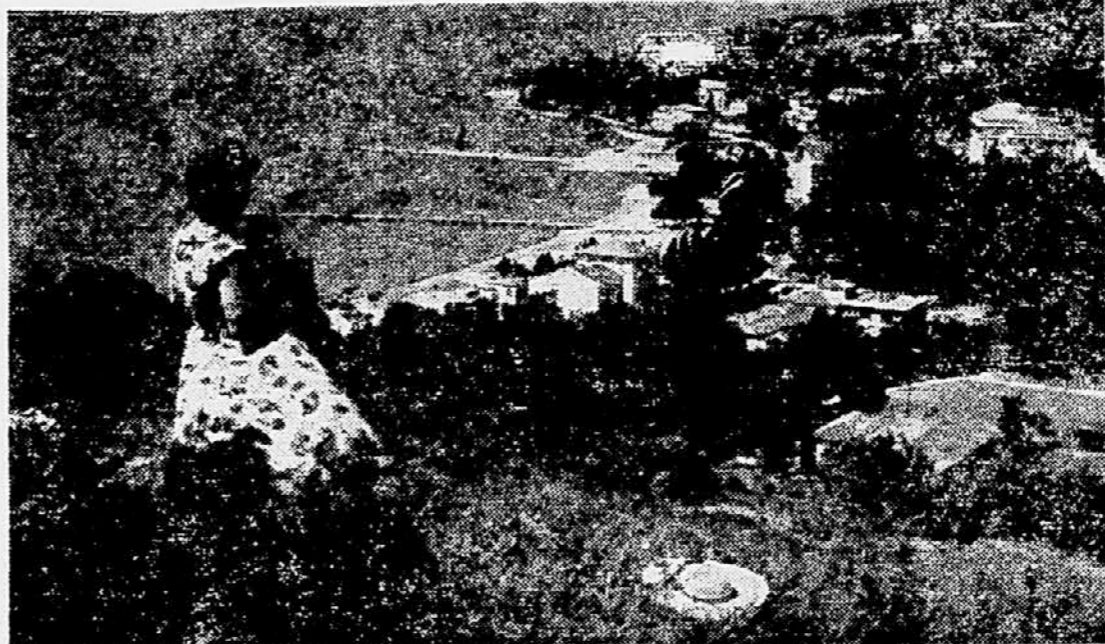
bodo začeli graditi v Mariboru spomladi - Težave srednje tehnične šole

Lani so v Mariboru ustanovili srednjo tehnično šolo z elektro in strojnimi oddelki. Za takoj po ustanovitvi pa so se pojavile težave zaradi pomanjkanja prostorov in predavateljev. Tako so lahko izmed 180 prijavljenih sprejeli le 80. V seštevnem položaju je bila šola letos, saj se je prijavilo nad 260 dijakov, izmed katerih jih je bilo pripuščenih na podlagi učitih uspehov k sprejemnim izpitom nekaj nad 200, 12 odličnjakov je bilo avtomatično sprejetih, 35 pa jih je napravilo izpit že na drugih šolah. Kljub temu jih je bilo sprejetih v oba oddelka le 78. Prvotno so jih namenjali sprejeti celo nekaj manj, ker potrebuje dijak na strokovnih šolah več prostora, zlasti zaradi tehnične risanja. Pri sprejemu se je komisija ozirala na uspeh pri izpitu, na socialne razmere, prednost pa so imeli

tudi otroci padlih borcev. Tako je bilo odklonjenih 150 upravičencev, ki bi ob normalnih razmerah morali biti sprejeti. Srednja tehnična šola gostuje v šolski zgradbi industrijske šole na Tezemu in je imela lani le dve učilnici, letos pa bodo dobili še dve. Eno učilnico bodo morali uporabljati tudi za električni laboratorij. Pri urejanju laboratorija pomagajo dravske elektrarne, Elektro-kovarna in Hidromontaža. Vprašanje prostorov bo rešeno šele čez tri leta, ko bo v Strossmayerjevi ulici zgrajen center strokovnih šol, ki bo prva tovrstna ustanova v naši državi. Graditi ga bodo začeli prihodnje pomladi. V njem bodo prostori za industrijsko kovinarsko šolo, elektro-gospodarsko šolo, tehnično srednjo šolo, avtomobilsko in mojstrsko šolo. Vse te bodo imele skupne laboratorije

in delavnice. Zelo pereče je še stanovenjsko vprašanje, saj bo ta šolski center zaposloval čez 40 uslužbencev. Stroški za gradnjo centra bodo znašali 800 milijonov dinarjev, ki jih bodo dobili iz okrajnega republiškega in zveznega fonda za kadre. Na tehnični srednji šoli poučujejo v glavnem honorarni predavatelji, stalno so zaposleni le trije. Zaradi tega se pojavljajo objektivne težave, ker morajo honorarne predavatelje večkrat zadržati podjetja za svoje nujne potrebe. Šola bi zlasti nujno potrebovala elektroinženirja, ki se je letos tudi prijavil, toda službenega mesta ni nastopil, ker ni dobil stanovanja.

Uprava šole je nameravala ublažiti pomanjkanje prostorov s popoldanskim poukom. Tega pa ni bilo mogoče uvesti zaradi raznih objektivnih težav, saj bi pri tem trpel tudi pouk. Ob koncu letošnjega šolskega leta so povzročale ravnanje predavateljev težav mnogo podjetja, ki niso hotela vzeti 80 učencev na enomesečno prakso. Šele po mnogih prošlah in intervencijah jim je uspelo zakositi vse dijake. Nerazumljivo je, da podjetja ob tako veliki potrebi po strokovnem kadru nečesto pomagati pri usposabljanju letoga. Vse graje je vredna zlasti tovarna aluminija in glinice v Kidričevem, ki ni sprejela niti enega dijaka, medtem ko jih je mnogo manjše podjetje — Elektro-kovina sprejelo 12. Vp-

Pogled na Portorož, priljubljen obmorski kraj v slovenski Istri.

Turistična sezona v koprskem okraju

V letošnjem juniju je obiskale turistične kraje v koprskem okraju 7100 ljudi, ki so imeli skupaj 35.800 nočin. Od tega štvelja turistov je bilo 2374 tujcev, a 13.500 nočinami. Omemba je vredno je, da odpade velik del obiska in nočin na člane rezišnih delovnih kolektivov v počinških domovih, oziroma v ta namen preurejenih večjih hišah in na druge domače goste v raznih kolonijah. Na ti dve kategoriji, če smemo tako reči, je odpadlo namreč 2400 gostov s 25.400 nočinami.

Primerjava z lanskim letom, ki v turističnem oziru tu ni bilo dobro, pove, da je bilo v tem mesecu za kakšno tretjino več gostov. V juniju je po nepopolnih podatkih bilanca še ugodnejša, da ne govorimo o avgustu, ko po vsem ločetu nenapovedano zlepa ne bo mogoče dobiti prenočišča v letoviških krajih Slovenskega Primorja. Zelo dobre rezultate je zabeležila tudi uprava Postojnske jame. Do 24. julija letos je imela nad 460 obiskovalcev več, kot v istem razdobju leta 1955, ki je bilo glede obiska rekordno. V primerjavi s istim razdobjem lani pa je bil obisk večji za skoraj 29.000 turistov in je dosegel številko 103.451. Od tega je bilo tujih obiskovalcev 27.340, in to iz 77 raznih držav. Trditve o svetovnem slovesu Postojnske jame torej nikakor ni pretirana.

Dosedanji obisk letošnjih »Primorskih prireditev«, o katerih je naš časopisje že precej pisalo, je celo pokazal, da ta obisk trpi zaradi premalo uspešne informativne službe. Zato bo prihodnje leto na pobudo sveta za turizem in gostinstvo pri OLO Koper verjetno skajati štirinajstredni turistični informativni (sezoni).

Poseben problem je ob slovenski obali ureditev kopalšč. Pravzaprav sta tu le dve kopaljšči s peščno plažo — v Portorožu in Ankaranu. Toda predvsem v Ankaranu manjkajo, zlasti ob dnevi velikega navela, ko se zgrne na tamkajšnje obale tudi do 5000 kopalcev, kar na prostem, pa tudi varnost oblike je ob takem navelu včasih problematična. Za letošnjo sezono tega sicer ni mogoče rešiti, vendar turistični delavci že razmišljajo o tem, kako rešiti to zadevo vsaj s ceninami privozorij v prihodnjem letu.

MARIBOR

KONČNO VENDARJE CINEMASKOP! Po skoraj polletnih pripravah bodo 2. avgusta slovesno odprli prvi cinemaskop v Mariboru. V ta namen so predložili sodobno opremljeno ulniško dvorano. Dela so se precej zavlekla, zaradi česar otvoritev ne bo hkrati z otvoritvijo Mariborskega tedna, kot je bilo prvotno nameravano. Kljub temu pa so Mariborčani veseli, da bo novi kino končno vendarje odprto. Na otvoritveni predstavi 2. avgusta bodo predvajali ameriški barvalni film »Zemlja faraonov«. V novo urejeni dvorani je 600 sedežev. Kinoprojektirani so prirejeni za predvajanje vseh sistemov. Montiran je 8 zvočnikov, za platenom pa so še tri kombinacije zvočnikov. Platen meri 11,70x8,80 m in je eno največjih v državi. Dnevno bodo šli predstave. Mesечно bodo predvajali dva cinea-maskopska filma, sicer pa običajne zvočne filme. Ceno so enotne in sicer po 80 in 60 din.

Za mariborskimi učiteljstvom dijake te šole že skoraj dve leti gradijo lastno igrišče. S prostovoljnimi delom so doslej zgradili že vsaj projektirane športne objekte. Skupno so opravili nad 15.000 prostovoljnih delovnih ur. Izkazali so se zlasti dijaki nižjih letnikov. Doslej so uredili igrišča za košarko, rokomet in odbojko, atletske priprave in celotni park za otročno telovadbo. Sedaj urejajo še okolice igrišča. Za tako uspešna dela gre največ zaslug prof. Mirku Lorenčiču in šolskemu komiteju LMS. Slovenska otvoritev igrišča, ki bo eno najlepših pri nas, bo letošnjo jesen.

DELA NA VZPENJACI NAGLO NARADILE. Gradnja mariborske ali bolje rečeno pohorske vzpenjale na vso moč hiti, da bi čimprej vzpostavili najkrajšo in najhitrejšo zvezo med Mariborom in Pohorjem. Sedaj so že dobili večino vrvi iz inozemstva, medtem ko so nosilno vrve že potegnili do vrha. Tudi kabine že prihajajo in jih Metel priskablja iz Poljske. Sedaj nastopajo izstopno mesto. Če bo šlo vse po sreči, bodo že ta teden napravili prvo poskušno vožnjo. Vpenjale pa bodo izrekli jarnemu prometu šele potem ko jo bodo vsestransko preizkusili in ponovno prekontroirali ter dobili uporabno dovoljenje. Tsekakor pa Mariborčani že težko čakajo, da bi začela obratovati, saj si obetajo od nje hiter in lahek dostop do številnih pohorskih postojank.

Gradili bodo novo šolo

V Lesičnem že več let razpravljajo o gradnji nove šole, kajti sedanja na Plištanju ne ustreza današnjim potrebam. Zgrajena je bila leta 1823 kot enorazredna, postopoma pa so jo razširili in uredili v njej štiri učilnice, ki pa so zastarele, vlažne in temne. Šola je tudi brez dvorišča in vodovoda. Zaradi tega je občinski ljudski odbor v Kozjem gradnjo nove šole v Lesičnem že odobril. V njej naj bi bilo 6 učilnic, telovadnica in prostrano dvorišče, razni kabinet, knjižnica itd. Kmetje so že obljubili, da bodo prispevali les in vožnje. Šola bodo začeli graditi zgodaj spomladi.

S. B.

Nesolidno poslovanje

povzročil lahko tudi veliko škodo

Letos je na splošno dobra, ponekod tudi nadpovprečna letina. Kmetijske zadruge in kmetijska gospodarstva so se zato na žetev skrbno pripravili. Prav letos, ko je glavni poudatek na pospeševanju kmetijstva, so si številne zadruge oskrbe stroje, da bi bilo delo čimprej in pravočasno opravljeno.

Tudi kmetijska zadruga pri Lovrencu na Dravskem polju je že v začetku pomladi naročila pri tovarni poljedelskih strojev »Zmaj« v Zemunu mlitnico. Po pogodbi bi morala tovarna dobaviti mlitnico do 15. julija, toda mlitnice še danes ni od nikoder, žetev pa je v polnem razmahu. Razumljivo je, da so kmetije zaradi tega skrajno nezadovoljne, saj so ves čas računali na to mlitnico. Povrh pa zdaj še vreme nagaja. Pogoste nevihte kmetijo zrelo klasje, ki ne bo ob pravem času omlačeno. Tudi kmetijska zadruga

ima zaradi tega veliko škodo. Plačati mora anuitete za najeti kredit za nabavo mlitnice, ki pa je še niti nima.

Podoben primer je pri kmetijskem gospodarstvu v Kidričevem. Tudi to gospodarstvo je pravočasno naročilo kombajn, dobilo pa ga je 15 dni po dogovorjenem roku, ko bi morala biti žetev že opravljena.

Tako nesolidno poslovanje ne samo, da povzroča škodo podjetju in naročnikom strojev, marveč izpodbija tudi zaupanje kmetov v mehanizacijo kmetijstva. Sodimo, da bi moralo tako podjetje, kot je tovarna »Zmaj«, že malo več dati na solidnost svojega poslovanja in dober glas podjetja. Bolje bi bilo, da bi tovarna sklepa pogodbe za dobavo strojev na roke, za katere zanesljivo ve, da se jih bo lahko držala. Mnogo bolje bi bilo zanj in za naročnike, če bi stroje dobavila nekaj dni pred dogovorjenim rokom, ne pa da pušča naročnike na cedilu in povzroča, da tudi oni ne morejo izpolniti svojih obveznosti.

R. O.

Za napredek združništva

Občinski odbor SZDL v Murski Soboti je sklical posvetovalne članov upravnih odborov zadrug in odborov SZDL na področju soboške občine, na katerem so razpravljali o sodelovanju med zadrugami in njenimi člani. Posvetovanje je pokazalo, da se zadruge vse premalo zanimajo za napredek kmetijstva in da še vedno posvečajo glavno skrb trgovini. Kmetije-združniki, bi se radi posluževali najrazličnejših strojev, če bi jih zadruge imele na razpolago. Tako pa ima-

jo zadruge na področju soboške občine v glavnem le težke prevozne traktorje, s katerimi opravljajo razne prevoze, namesto da bi nabavile za to zemljo primerne lahke obdelovalne stroje. Zastopniki iz goriškega področja občine so na posvetovanju povedali, kako nujno bi bilo za njihovo zemljo nabavljati večje količine saturacijskega mulja, kar pa upravni odbori zadrug in poslovidelce nečesto, ker pri tem zadruge ničesar ne zaslužijo.

Na posvetovanju je bilo ugotovljeno, da se socialistična zveza po vseh še vse premalo zanima za razvoj kmetijstva in za pravilno delo kmetijskih zadrug. Zato je bil na posvetovanju sprejet sklep, da bo ena najvažnejših nalog socialistične zveze na področju soboške občine pravilno usmerjanje dela kmetijskih zadrug za dvig in razvoj kmetijstva.

End vihar v Janškem pogorju

Janeže so najvišji vrh med Ljubljano in Ljuto. Na tem, 74 m visokem hribu gradijo ljubljanski planinci svoj dom. Ta je že pod streho, povsem dograjen pa še ni. Ob zadnjem hudem neurju se vrzeli vrtnice odtrgali s strehe nekaj salonitnih plošč in jih odnesli tudi do 3 m daleč. Kjer so se povsem zadržali. Delavci, ki so zaposleni pri gradnji, so pripravili, da takega neurja še niso doživeli. Zadnji viharji in neurja so povzročili precejšnjo škodo tudi kmetom v hribskih hribih. Vrtnice so izruvali ponekod sadno dreve, sedem kmetov iz okolice Stange pa je prišlo, da jim je neurje poletilo v gozdovih za 200 kubičnih metrov dreva.

J. Z.

Lep jubilej

V Smarjeti pri Rimskih Toplicah je praznovala 50. obletina Kralj 80-letno rojstva. Kljub svoji starosti je med mrimo vojno sodelovala z osvobodilno fronto, skrivala v svoji hiši partizane in bolnim tudi dal čas nudila zdravniške. Jubilejka je med prebivalci zelo priljubljena ter še vedno polna humorja in dobre volje. Še vedno tudi bere Slovenski poročevalec. Vsi, ki jo poznajo, ji želijo, da bi še več let preživela zdrava in zadovoljna.

Slovenska Bistrica

NAJSTAREJŠI OBČAN UMRL. Te dni je preminul po krajšem bolehanju najstarejši slovenščinski občan, 84-letni Franc Smeš. Bil je vse do zadnjega črta krepek. Zaradi svoje šaljivosti je bil znan daleč naokrog.

PROMETNE NEZGODE NA GORIŠKEM

V zadnjem času je bilo v goriškem okraju več nezdov. V čenčičem je odprl eden izmed najboljše šoferjev podjetja Primorje-export iz Rožne doline pri Gorici hladilni avtomobil pa in klanih tekel proti vrtstvu. Pri Alševci je opazil, da avtomatske hladilne naprave ne delujejo najbolje in da se meso ne bi pokvarilo. Je ustavil avtomobil in namenu, da bi popravil hladilni motor. Ko je delo že skoraj končal, je začel avtomobil kar sam od sebe drseti po cesti. Šofer je to opazil in hitro odskočil, ni pa več uspel priti v kabino za volan. Zaradi tega se je vozilo prevrnilo. Škodo cenijo na približno 100.000 din.

Letala, naša ušesa in reklama

Letalo dandanes ni nobena redkost in človek mu posveti komaj več pozornosti, kakor avtomobilu na cesti ali nemara »Vrhničanu«, ko ga gleda čez zaprte zatvorske. Minili so časi, ko so se ob brnenju na nebu ustajljivi ljudje po cestah in odprtih ust občudovali modernemu tehniki.

Kaže pa, da bi športni piloti radi znova obrnili poglede občinstva v višine. Letajo nizko nad ljubljanskimi strehami, zavijajo okoli gradu in plajajo jate mestnih golobov. Nevarnosti prisilnega pristanka ob kakšno bajto menda ni (saj so strokovnjaki), skrajno neprivjeten pa je strašanski ropot njihovih motorjev. Hrupa je v Ljubljani že tako dovolj, zato bi bilo priporočljivo, ko bi letalci izvajali svoje akrobacije nad kakimi nenaseljenimi kraji ali pa vsaj malo višje nad mestom.

Druga stvar so tako imenovani reklamni poletni letalo vleče za sabo dolg trak z napisom n. pr. »ISKRA KRANJ« in zavija z njim okrog višjih dimnikov. Morda po tej nazorni reklami ljubljanci kaj bolj kupujejo telefonske centrale in kinoprojektore? Ne vem. Vsekakor pa bi bila primerna tudi kakšna bolj pohlevna vrsta reklame, saj je izbire dovolj.

Prepusitimo ljubljansko nebo golobom in oblakom! Kar se pa letalstva tiče, bi svetovna jadrnalna letala, ki so zelo lepa za oko in — neslišna.

S. P.

POŽAR V IDRJI

Zgorela je transformatorska postaja

Med nevihtami in neurji mlipulo nedelje popoldne so v Idriji opazili požar v razdelilni transformatorski postaji, ki se nahaja v okolici električne energije. Elektro-montner Kenda je takoj pohitel na požarišče s kemičnimi gasilskimi aparat, vendar mu požara ni uspelo pogasiti. Tako je zgorela postaja do tal, vredna z vsemi napravami okrog 10 milijonov dinarjev. Posebna strokovna komisija je ugotovila, da je nastal požar zaradi atmosferskih neviht.

Idričanci pripovedujejo, da je prišlo do požara v tej transformatorski postaji že pred dvema letoma in tudi letos v začetku poletja, vendar so ju pogasili. V idrijski kotlini so strele dojkali pogoste zaradi rudnin, ki jih vsebujejo, tja. Prav zaradi tega je tudi otežkočena podzemeljska izolacija električnih naprav. Dosedanje postajo so zgradili leta 1951 in je bila lesena. Zgrajena je bila zato, da bi omogočila Idriji čimprej nemoteno oskrbo z električno energijo.

Od vseh dragocenih naprav ni ostalo ničesar razen nekaj skriviljenega zgorela železa. Mesto Idrija, rudnik in neka-

teri okolški kraj pa so ostali zaradi elementarne sile in močdi tudi zaradi meiomarnosti z zemljo. Reč, da so se potrudili zasilo oskrbeti mesto z električno razsvetljavo, vendar že vsaka manjša motnja lahko povzroči pomovna izpade celotne mreže deljnovod od Vrhnike do Plužev. Vsekakor tudi ni prav, da so toliko časa pustili dragocene transformatorske naprave v začasni leseni zgradbi, saj se je to prav sedaj maščevalo. Tudi sedanja začasna ureditev je zelo tvegana, zato bi bilo nujno, da bi čimprej zgradili na ustreznem mestu nov zidan objekt.

J. F.

Velenje

Med najbolj privlačne ustanove v Velenju bomo lahko kmalu šli stari velenjski grad, ki ga preurejajo v rudarski muzej. To bo republiški muzej, ki bo prikazoval razvoj rudarstva na Slovenskem. Poleg drugega bo v tem muzeju, ki mu je delavski svet rudnika odobril milijon dinarjev za adaptacijo, stroj starega žvoznega jaška. Organizacijo in upravljanje muzeja je prevzelo društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov v Velenju.

—

Te dni praznuje v Begunjah 80-letnico rojstva Avguština Lindl. Številni prijatelji in znanci ji želijo ob tej priložnosti še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Streiz je v nesvestilu v hiši

V Rečah pod Janjami je med neurjem udrila strela v električno žico pri Čozovih. Gospodinja je sedela med neurjem poleg stene, kjer imajo električno stikalo. V naročju je držala malega otroka, ki je bil zaradi bliškov in groma ves prestrašen. Naenkrat se je v hiši zasvetilo in iz stikala je namreč bila v nezavesti in so se ball, da je je ubilo. Litijski zdravnik se je takoj odpravil v Ljeto po zdravnik. Ponesrečenka je namreč bila v nezavesti in so se ball, da je je ubilo. Litijski zdravnik se je takoj odpravil v avtom v Rečah. Zaradi velike nevarnosti, saj je ponekod vihar iztrgal celo drevesa, ki so popadala čez cesto. Je moral voziti celo po travnikih ob cesti. Zveni, ki jo je strela omlamila je nuditi potrebne pomoči. Otroka, ki ga je držala v naročju se ni zgodilo nič hudega.

199. Ves boj se je zgostil v grozljiv vrtince, v en sam zapleten velikanski voz. Sklenjena gmeta se je pomikala po bregu zdaj na levo, zdaj na desno. Iz nje se je kdaj pa kdaj dvignila gomila teles, iz katere je odletelo pet ali šest ranjenih psov. Takoj nato pa so se spizlžili nazaj in se kljub ranam poskušali preriniti v sredino boja.

200. Volk enoletnik, nelzkušen borec, je bil ubit že v prvem spopadu. Gneča borečih se teles ga je dvignila na vrh žive kopice, njegova mati pa se je vsa pobalznala ob žalosti in jeze vrgla čez njegovo truplo, grizla in popadala okoli sebe in se zaganjala naprej. Včasih se je iz kopice odvelkel ranjen volk in odvelkel tri, štiri napadalca s seboj.

201. Stari Akela se je z brezzobimi deljstimi divje za-grizel v bedro rdečega psa in je sta ga z obeh strani za boke popadla dva nova. Vodnik Fao je popadal obse za vratove in jih vlekla v stran, kjer so z njimi dokončali enoletnik. Mavril je z bliskovitimi in nezgršljivimi sunki rečil življenjske mavkatornemu volku, ki ga je že dušil dolov stisk.

DRZAVNA AGENCIJA ZA VARNOST

RIŠE: MIKI MUSTED

Zasavska planinska transverzala iz Kumrovca na Kum

Zasavski meddruštveni odbor planinskih društev štejejo planinska društva Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Radeče, Sevnica, Brestanica, Videm - Kriško, Brežice in še nekatera druga iz tega področja. Ta društva imajo na svojih področjih več lepo oskrbovanih planinskih koč (na Sveti gori, Cemšeniški planji, Partizanskem vrhu, Kumu, Lisici i. dr.) pa tudi skupno planinsko koč na Prehodavcih (2050 m) v Triglavskem pogorju.

Da bi tim bolje povežali zasavske planince in turistično trboveljskega okraja, so določili savski vrh, ki je dobil svojo skromno planinsko koč, Hausenbihlerjevo planinsko koč, že proti koncu prejšnjega stoletja. Zgradili so jo vneti planinci iz Zalca in ostale Savinjske planine. Tedaj turistična misel v našem Zasavju še ni imela tla. Savinjski so imenovali to koč po znanem žalskem rodoljubu Hausenbihlerju, ki pa pri tej koči nikoli ni bil. Največji zaslug za prvo planinsko koč na Mirlici so imeli Zaltani Robjek, učitelj Anton Patrkotič in še edini živi ustanovnik učitelj Rajko Vrečar, eden najstarejših slovenskih turističnih

planinska transverzala se s Sveti gore (849 m) spusti v dolino reke Save, ne da bi se nadaljevala — kakor bi žele litijski in drugi planinci — še naprej proti zapadu na Blemske (znane tudi Hirske gornje), Vače, Slivno, na Miklavca, Cicelj in Zagorico, kjer je Vegov rojstni dom. Od tam naj bi se spustila Zasavska planinska transverzala v dolino reke Save, prešla preko in krenila na Janče (794 m), kjer ima planinsko društvo Litija nov planinski dom; ta gorski vrh v Zasavju je vreden obiska tudi zaradi lepšega razgleda in pomembne zgodovinske vloge iz leta 1898, ko so janski kmetje napadali in pregnali vsiljene nemške turnarje, ter jim odvezli izziivalno nemško zastavo-frankfurtarico. Zaradi tega napada zavednih zasavskih kmetov je poslala tedanja avstrijska vlada vojaško ekspedicijo na Janče in v Litijo, kjer so škakli ugrabljeno frankfurtarico. Ta nesilni dogodek je vzbudil val ogorčenja med vsemi Slovani tedanje Avstrije, dogodek pa je izzval pozornost v vsej Evropi. Janče so znane tudi kot pomembno partizansko bojišče iz maja leta 1942, ko so čete komandanta Staneta zadale številnejšim nemškim napadalcem težke izgube.

Z Janč na bi krenila transverzala na Štango, preko Litije pa v Polniško Dolomite, ki je že zdaj v trasi. S Polniške teče sedanja transverzala na Ostrž (841 m), ki slovi zaradi redke flore in podzemeljskih jam, nato pa mimo Orijeka (898 m) na Podkum z več podzemeljskimi jamami, kjer so dobili redkega hrošča, ki so ga slovenski jamarji pomemovali za Anofthalmus Podkumensis. Zasavska planinska transverzala se končuje na najvišjem dolenskem in zasavskem vrhu, na Kumu, nazvanemu Zasavski Triglav (1219 m).

Pred planinsko pestojanko Špičko

posobno planinsko turo Zasavske transverzale. Ta tura se začne v Kumrovcu, pred rojstno hišo maršala Tita in krene nato med drugim po naslednjih točkah: na Kunšperk, v Podstredo, na Bohor (znan iz časov NOB — po veličastni skildbi, Radovana Gobca; »Bohor žari, Bohor je vstal«) Z Bohorja vodi Zasavska planinska transverzala na Lisico pri Brešu pod Radečami; na Mirlico, kjer imajo Trboveljski lepo planinsko koč. Mirlica je bila prvi za-

delavec, ki živi zdaj kot upokojenec v Zalci. Predvojni trboveljski planinci so na pobudo trboveljskega učitelja in znanega turističnega delavca Antona Bega, nazwane ga med planinci za Gamsvevo kust, zgradili na Mirlici novo stavbo, ki pa je bila med NOB porušena. Zdaj je na Mirlici nova planinska zgradba, prav tako na Partizanskem vrhu, in Sveti gori (po novem Zasavskem vrhu) vse prejšnje so bile med NOB uničene. Zasavska

transverzala ob vsaj prosti skozi

Vse te kratke na Zasavski planinski transverzali obiskujejo zdaj prijatelji zasavskih hribov se bolj, kakor popreje, ker jih priteka organizirana pobuda zasavskih planinskih društev. Da bi postali vsi ti kraji in njihove znamenitosti in vabljivosti še bolj privlačne za izletnike, pripravljajo zdaj posebnega vodnika, ki naj s tiskano besedo približa obiskovalcem vse te kraje po prezanimiv in gošpodarsko najbolj pestri slovenski pokrajini. Pred dokončno ureditvijo novega planinskega vodnika bi kazalo podaljšati transverzalo ob vsaj prosti skozi

Zdravstveni dom RUDNIK:
Dr. Mal Miran, Wolfova 5/1, tel. 22-884. V odsotnosti zdravnik Kličič tel. LM 20-500. V soboto zdravna služba že od 18. dalje.

ORIGINAL ULTRAGIN-SPORT
KREMO dobi v vseh parturmerijah! Ta krema te ne bo razočarala.

Negovana žena uporablja hormonske (dnevne) kreme »EVELINE« za suho ali mastno kožo. Dobite jih v drogerijah, v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Novem mestu in Celju.

Zadnji krik francoske mode — 3 svetle barve šminke »EVELINE« so dobile drogerije v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Novem mestu in Celju.

»FLEX« slovi za čiščenje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo. Pazi na znakom »FLEX«!

TOALETNO MILO
DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Ponedeljek, 29. julija: Marta.

Na današnji dan leta 1804 je bil rojen v Spodnji Luži pri Skofji Loki Lovrenc Kešir, soče poštna znamke.

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIŠKEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ. OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH VES DAN.

Zdravstveni dom VIC:
Dr. Jemec Edvard, Tobačna 1, tel. 21-491. V odsotnosti zdravnik Kličič tel. 23-372. Nedeljska zdravna služba v ambulanti Mirje, Rimska c. 31, tel. 21-791.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
Dr. Tičar Lojze, Veselova 18, tel. 21-966.

Zdravstveni dom SİSKA:
Dr. Lampret Slavko, Cernetova 31, tel. 22-821, 22-881.

Zdravstveni dom CENTER:
Dr. Zalta Maks, Puharjeva 3. V odsotnosti zdravnik Kličič tel. LM 30-200.

Zdravstveni dom MOSTE:
Dr. Medvedšek Branko, Krekova 3, tel. 31-358. V odsotnosti zdravnik Kličič tel. LM 30-300.

mači zabavni ansambli; 23.00 — 23.35 in 23.30 — 24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba).

II. PROGRAM ZA PONEDELJEK
14.00 V glasb. po svetu; 15.00 Napoved časa, poročila in vremenske napovedi; 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila; 15.25 — 16.00 Koncert pihalne godbe Ljubljanske garnizije p. v. Jožeta Bruna; 22.15 — 23.00 Nočni spored opernih melodij.

KINO

KINO »UNION«: amer. film »TUDJEC ME JE POKLICALE«. Tednik; F. N. 20. Predstave ob 17, 19 in 21. V gl. vlogi: Shelley Winters in Bette Davis.

KINO »KOMUNA«: kitajski film »PREHOD ČEZ REKO JANG-CEJ«. Tednik; F. N. 30. Predstave ob 19 in 21.

KINO »SLOGA«: amer. barv. film »DIMNI SIGNAL«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21.

KINO »VIC«: amer. barv. filmscope film »KOMANČI«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21.

Prodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: amer. film »MOJ VOHUNCEK«. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »LETNI BEŽIGRAD«: amer. barvni film »MASČEVALEC IZ DALLASA«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO »LM«: kotička 8: jugosl. film »DEKLICA IN HRAST«. Predstavi sta vsak dan ob 10 in 15.

»SİSKA«: italijanski barvni film »ATTILA«. V glavni vlogi: Sophia Loren. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

»TRIGLAV«: meh. film »RDEČA KONGA«. V glavnih vlogah Pedro Armendariz in Maria Antonieta Fons. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

»LIPOSTROJ«: ital. film »PLASC«. F. N. št. 23, ob 20. Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KAMNIK »DOM«: amer. film »RE-DAGOSKA POEMA«. F. N. št. 23, ob 20. Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

NOVO MESTO »KRKA«: amer. barvni film »LJUBIM MELVINA«. KRAJ »STORŽIČ«: amer. barvni film »GENERALNI INSPEKTOR«. ob 18 in 20. Zadržiti.

KRAJ »LETNI - PARTIZAN«: prem. amer. barvni film »STIR-IF JEZEDEC«. ob 20.15.

JESENICE »RADIO«: češki film »KAVARNA OB GLAVNI CESTI«. ob 18 in 20.

JESENICE »PLAVZ«: Zaprt.

JESENICE »KOR. BELA«: amer. barvni film »HOUDINI«. ob 20.

MALI OGLASI

IŠČEM SOBO ALI KABINET za eno osebo, **PRON** nagradni Poudbe pod »Zab. ruino« v ogled. odd.

REZKARJA (francoski) za študentske ševlje, spretno, modno čaršnarstvo Rožnik, Ljubljana, Rožna dolina cesta V/A. R 2172-1

MARIBOR

Ponedeljek, 29. julija.
NARODNO GLEDALIŠČE
Ob 20: Bratko Kreft: »Celjski grofje«. — Izven.

RADIO
5.00—8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 8.00—8.35 Domače vesti; 8.35—8.45 Objava; 8.45—9.00 Slovenske narodne pesni pojo naši solisti in ansambli; 9.00—14.35 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.35 do 15.00 Zeleni st. — poslušajte! 15.00—17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.30 Domača poročila; 17.30—17.45 Objava; 17.45—17.50 Tri orkestralne skladbe; 17.50—17.40 MI in vi o sportu; 17.40 do 18.00 Plesna glasba; 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

Upravni odbor
Splošnega gradbenega podjetja »Primorje«
Ajdoščina
rapisuje mesto
GLAVNEGA INŽENIRJA
Pogoji: gradbeni inženir z najmanj 5-letno prakso v operativni in pooblastitvi za izvajanje del nizkih in visokih gradenj.
Plača po dogovoru.
Komfortno novo družinsko stanovanje vseljavno v novembru zagotovljeno.
4353-R

UMRLI
Smrtno se je ponesrečil naš dragi nečak
IVAN RETELJ
Student
Pogreb bo v ponedeljek, 29. VII. ob 18. uri iz Petrovič mrl. vežice. Zalujoči: Hrovčovi; mama, Edo, Ladi in Mirjan ter družine Retelj, Hudovernik, Pečnik in Kolman.

Za večno nes je zapustila naša draga žena, mama, omica, sestra

MARIJA PILER, roj. BRONDT

Pogreb drage pokojnika bo 28. julija 1957, ob 18. uri, v Ljubljani z Zal iz mrliške vežice sv. Kristofa.

Zalujoči: mož Hinko, hčerka Emilija, vnuki: Bojan in Gojmir; ter sestre: Reil, Emi, Minči ter ostalo sorodstvo.

Jesenice, Zagreb, Dunaj, dne 27. julija 1957.

Po dolgi mučni bolezni nas je za večno zapustil naš dragi nepozabni mož in stric

ALOJZ PREGELJ

strojni mojster drž. železnice v pok.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 29. julija 1957, ob 16.30, iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.

Zalujoča žena Antonija, roj. Knez ter ostalo sorodstvo.

Zapustil nas je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, svak

Dr. ing. Matija Žumer
univerzitetni profesor

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na zadnji poti v turek, 30. julija 1957, ob 16.30, iz Jožefove kapelice na Zalah.

Od žalosti striti: soproga Mihaela, otroci Matija, Miha, Mirjam, bratje Srečko, Lojze, Niko, sestra Ivanka in ostali sorodniki. Ljubljana, dne 28. julija 1957.

VSEM TOVARIŠEM IN ZNANCEM SPOROČAMO, DA NAS JE DNE 28. JULIJA 1957 PO DALJŠI TEŽKI BOLEZNI ZAPUSTIL

DR. ING. MATIJA ŽUMER
red. univ. profesor

ZVESTEGA TOVARIŠA, NEUMORNEGA SODELAVCA, VZORNEGA VZGOJITELJA IN NEUTRUDNEGA USTANOVITELJA METALURŠKEGA ODSEKA NAŠEGA ODDELKA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SVETLEM SPOMINU.

TOVARIŠI Z RUDARSKO-METALURŠKEGA ODDELKA

Po dolgi bolezni je umrl naš ljubi mož, oče, stari oče, brat, tast

STANE VIDMAR
namešteneec

Pogreb bo v torek, dne 30. julija 1957, ob 17. uri, iz Nikolajeve mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: žena Angela, sin ing. Stanko, hčerki Zlata in Vida, vnuki: Andrej, Janez, Luka, Jože, Tone, Peter, Marko, bratje in sestre, zeta Janez Kališnik in ing. Albin Mozetič, snaha Dana ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Buenos Aires, dne 28. julija 1957.

GOBOKO PRETRESNI! SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA JE PO DOLGOTRAJNI IN ZAHRTNI BOLEZNI PREMINIL

STANE VIDMAR

PRESEDNIK UPRAVNEGA ODBORA IN SEF POSLOVALNICE TER ČLAN KOLEKTIVA PODJETJA COMMERCE OD NJGOVE USTANOVITVE

VZORNEMU TOVARIŠU IN SODELAVCU BOMO OHRANILI NEIZBRISAN SPOMIN

KOLEKTIV, DELAVSKI SVET, UPRAVNI ODBOR PODJETJA COMMERCE, LJUBLJANA

VISOKA ZMAGA JUGOSLOVANSKIH ATLETOV V LEORNU

REPUBLIKO PRVENSTVO V WATERPOLU

ZAVSTRIJO - 127:73 točkam Preveč vode celo za waterpoliste

V soboto in včeraj so naši - delno oslabljeni - najboljši atleti slavili že četrto zaporedno zmago po osvojitvi nad sosedi s severa - Presenečenj ni bilo ne navzgor ne navzdol

Medtem ko so vse zmage prvaka dne pripadajo našemu prvaku... Medtem ko so vse zmage prvaka dne pripadajo našemu prvaku...

KATIPRAVITEZ

Enajst ljudi

Pred davni smo priobčili sestavo našega stalnega sodelavca N. D. z naslovom... Pred davni smo priobčili sestavo našega stalnega sodelavca N. D. z naslovom...

LEORNO, 28. julija. Mestni stadion na slikovitem otoku sredi Mure je bil še danes prizorišče atletskega dvboja... LEORNO, 28. julija. Mestni stadion na slikovitem otoku sredi Mure je bil še danes prizorišče atletskega dvboja...

Rezultati drugega dne: 100 m ovir: Zupančič (J) 55,6, Mutschsch (A) 55,6, Radulović (J) 56,7, 200 m: Gump (A) 21,1, Pečelj (J) 22,3, Huber (A) 22,7, klavir: Račič (J) 37,96, Thun (A) 35,93... Rezultati drugega dne: 100 m ovir: Zupančič (J) 55,6, Mutschsch (A) 55,6, Radulović (J) 56,7, 200 m: Gump (A) 21,1, Pečelj (J) 22,3, Huber (A) 22,7, klavir: Račič (J) 37,96, Thun (A) 35,93...

Po porazu ženske državne reprezentance z Madžarsko v atletiki

Prehudo je -16 točk razlike

Tej športni panogi stremijo skozi vse leto, ne pa samo pred pomembnimi mednarodnimi nastopi

Odkrito priznajmo: visokega poraza naše ženske atletske reprezentance proti Madžarski nismo pričakovali... Odkrito priznajmo: visokega poraza naše ženske atletske reprezentance proti Madžarski nismo pričakovali...

Po neuspehu na 100 m Jugoslovanske niso več mogle zmagati... Po neuspehu na 100 m Jugoslovanske niso več mogle zmagati...

V GLAVNEM PA LE - ZADOVOLJIVO

Klub zaradi pa smo lahko z glavino naše ekipe kar zadovoljivo... Klub zaradi pa smo lahko z glavino naše ekipe kar zadovoljivo...

Rajkova je po mnogih leduh prva atletinja - državna rekorderka na 800 m... Rajkova je po mnogih leduh prva atletinja - državna rekorderka na 800 m...

STUJCEGA SO VESTI

da vodi v tekmovalni ameriške ope Davisovega pokala Brazila proti Izraelu... da vodi v tekmovalni ameriške ope Davisovega pokala Brazila proti Izraelu...

da je 18-letna nizozemska plavalka Jans Koster preplavala 1.500 m v prostem slogu 20:03,1... da je 18-letna nizozemska plavalka Jans Koster preplavala 1.500 m v prostem slogu 20:03,1...

da je postal meščanski teniški prvak Švice v Gstaadu Amerikaner Patry, ki je v finalu porazil Drobnega... da je postal meščanski teniški prvak Švice v Gstaadu Amerikaner Patry, ki je v finalu porazil Drobnega...

da je na plavalnem tekmovalju od Capria do Napolija na pozni dolgi 29 km, zmagal Mehikaneec Gutierrez z naškom samo 20 m pred Argentincem Cameratom.

Grill (A) 1:54,4, Vašič (J) 1:54,6; troskok: Milovčević (J) 13,64, Jocić (J) 14,80, Sturm (A) 41,06; palica: Lukman (J) 420, Miliaković (J) 390, Schmidt (A) 380; koplje: Milešić (J) 63,35, Pavlovič (J) 58,59; dr. Pector (A) 61,49, 4 x 400 m: Jugoslavija 3:16,4.

KONČNO STANJE: 127:73

Petrušič in Vučelič najboljša v soboto

Jugoslovani so si že prvi dan pridobili velik naskok, saj so vodili z 72:34 točkami... Jugoslovani so si že prvi dan pridobili velik naskok, saj so vodili z 72:34 točkami...

Veslaška revija na Savi pri Beogradu

LEP USPEH LJUBLJANSKE SAVICE V ČETVERCU S KRMARJEM

Beograd, 28. julija. Na Savi pri Adi Ciglicu je bilo letošnje državno prvenstvo v veslanju... Beograd, 28. julija. Na Savi pri Adi Ciglicu je bilo letošnje državno prvenstvo v veslanju...

SAHOVSKO PRVENSTVO ZA ŽENSKO BORBA ZA TRETJE MESTO

Najpomembnejši dogodek XL kolo državne svetovske prvenstva za ženske je bil poraz Timotejeve, kar pomeni, da bo borba za tretje mesto zelo huda... Najpomembnejši dogodek XL kolo državne svetovske prvenstva za ženske je bil poraz Timotejeve, kar pomeni, da bo borba za tretje mesto zelo huda...

ODLICEK SPEEDWAY V MARIBORU

Ljubljanski dvboj z močnimi Madžarkami pa je šele otvoritev letnega mednarodnega nastopa atletiki... Ljubljanski dvboj z močnimi Madžarkami pa je šele otvoritev letnega mednarodnega nastopa atletiki...

Čeh Wolf in Poljaki - zmagovalci

Maribor, 28. julija. Avtomoto društvo Maribor-center in TAM sta včeraj in danes pripravili na stadionu na Poljanah zaključno in uspešno mednarodno tekmovalno srečanje... Maribor, 28. julija. Avtomoto društvo Maribor-center in TAM sta včeraj in danes pripravili na stadionu na Poljanah zaključno in uspešno mednarodno tekmovalno srečanje...

V NEKAJ VRSTAH

Prireditve ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Rajka Novaka in po Tovarni pobila v Novi Gorici, ki je dala tekmovalcem na voljo prevozna sredstva... Rajka Novaka in po Tovarni pobila v Novi Gorici, ki je dala tekmovalcem na voljo prevozna sredstva...

V Augsburgu ni šlo

AUGSBURG, 28. julija. Danes je bilo zaključeno V. svetovno prvenstvo v slalomu s kajaki in kanuji... AUGSBURG, 28. julija. Danes je bilo zaključeno V. svetovno prvenstvo v slalomu s kajaki in kanuji...

Veslaška revija na Savi pri Beogradu

LEP USPEH LJUBLJANSKE SAVICE V ČETVERCU S KRMARJEM

Beograd, 28. julija. Na Savi pri Adi Ciglicu je bilo letošnje državno prvenstvo v veslanju... Beograd, 28. julija. Na Savi pri Adi Ciglicu je bilo letošnje državno prvenstvo v veslanju...

SAHOVSKO PRVENSTVO ZA ŽENSKO BORBA ZA TRETJE MESTO

Najpomembnejši dogodek XL kolo državne svetovske prvenstva za ženske je bil poraz Timotejeve, kar pomeni, da bo borba za tretje mesto zelo huda... Najpomembnejši dogodek XL kolo državne svetovske prvenstva za ženske je bil poraz Timotejeve, kar pomeni, da bo borba za tretje mesto zelo huda...

ODLICEK SPEEDWAY V MARIBORU

Ljubljanski dvboj z močnimi Madžarkami pa je šele otvoritev letnega mednarodnega nastopa atletiki... Ljubljanski dvboj z močnimi Madžarkami pa je šele otvoritev letnega mednarodnega nastopa atletiki...

Čeh Wolf in Poljaki - zmagovalci

Maribor, 28. julija. Avtomoto društvo Maribor-center in TAM sta včeraj in danes pripravili na stadionu na Poljanah zaključno in uspešno mednarodno tekmovalno srečanje... Maribor, 28. julija. Avtomoto društvo Maribor-center in TAM sta včeraj in danes pripravili na stadionu na Poljanah zaključno in uspešno mednarodno tekmovalno srečanje...

V NEKAJ VRSTAH

Prireditve ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Priridevte ob Mariborskem tednu

V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor... V tekni po mestnih ulicah je letos najuspešnejši član celjskega klada Maribor...

Po hodniku so se bližali bosonogi ljudje. Nekdo je 80 s klavirno udaril po vratih. »Vi izstopiti, vam se nič zgoditi, mister,« je nekdo hripavo zaklical. Lord Creith ni odgovoril. Reski! Vrata so se stresla pod udarcem, razločno pa je bilo videti, da je ostala ključavnica cela - zakaj ozki hodnik ni dal dovolj prostora, da bi bilo moč krepko zamahniti s klavirno. Znovič je udarilo klavirno po vratih in v njih se je pokazala dolga razpoka. Lord Creith se je brezmočno oziral. »Preneumno, da nimam nobenega orožja,« je rekel tiho Joani. Gledal je na ozko okno kabine. »Misliš, da bi se lahko prerinila skozi?« »Ne pustim te samega, oče,« je odgovorila. Potrepil jo je po rami. »Tudi ne verjamem, da bi se lahko prerinila.« Po ponovnem udarcu so vrata popustila. Istočasno sta pa zaslišala, da so se ljudje v hodniku razbežali. Padel je strel - še eden - nato je bilo slišati iz nasprotni strani hodnika tri zaporedne strele. S strašnim krikom se je zgrudil neznanec ob zunanji steni kabine. Nato je postalo v trenutku vse mirno. »Kaj pa je bilo?« je vprašal oficir. »Nekdo je streljal,« je odvrnil lord Creith in pogledal skozi razbita vrata. Človek pred vrati je ihtel in stokal. »Poglej vendar, oče!« je zaklicala Joan nemirno. »Čoln se vrača!« Pokazala je skozi okno kabine in preko njenih ramen je videl dva čolna, ki sta se naglo bližala ladji. Nenadoma je nastal na hodniku strahoten nemir. Spet je bilo slišati tekane bosih nog na hodniku in divje streljanje z revolverjem.

»Kdo neki bi lahko bil? Gotovo kdo od mornarjev. Toda od kod neki ima revolver?« Vsa ta vprašanja je bil stavljal oficir, ali lord Creith je bil preveč zaposlen z borbo zunaj, da bi mu utegnili odgovoriti. Sedaj niso več padali strelji, boj pa je nadaljeval in ropot je postajal čedalje hrupnejši. Nato so nekoga vlekli po hodniku. »Premagali so ga,« je rekel lord Creith hripavo. »Rad bi samo vedel, kdo je.« Ko so bili ljudje pred njihovimi vrati, jim je iznenada nekdo zaklical v angleškem jeziku: »Pod nobenim pogojem ne smete odpreti, dokler se posadka ne vrne na krov - vsak čas bo tu!« Joan je z grozo poslušala. Naglo je odprla svojo vrata in pogledala skozi razbita vrata. Videla je nekega moža v visoki, postaven moški, oblečen v umazano svetlo obleko ladijskega kuharja - bil je Jim Morlake! Joan je glasno zakričala in začela divje stresati vrata. »Ključ, oče, ključ,« je vpila. »Jim je!« On pa jo je potegnili stran. »Ali, Joan, saj vendar ne moreš pomagati Jimu Morlaku drugače, kot če se sama izročiš v roke teh zverj,« jo je poskušal pomiriti. Toda iznenada mu je nezavestna obežala v rokah. Položil jo je na zofo in odhitel k oknu kabine. Čolna sta se bila medtem že zelo približala ladji; iz kapitanovega vedenja je spoznal, da ga je novica o napadu na ladjo že dosegla, kajti z revolverjem v roki je stal na čolnovi krmi. Iz hodnika ali s palube ni bilo več ničesar slišati. Le vzdihovanje in stokanje ranjenca pred vrati je prekinjalo tišino. Kmalu nato sta čolna zadela ob ladjo in slišati je bilo kapitanov glas. »Je kdo tu?« je zaklical v hodnik. Lord Creith je odprl vrata kabine in stopil preko ranjenca na hodnik.

»Hvala bogu, da se vam ni nič zgodilo,« je rekel kapitan Green razburjeno. »Ali je tudi gospodična pri vas?« Joan se je opomogla, dasiravno je še vedno negibno ležala na zofo. Ko se je spomnila, kdo je bil kuhar, se je opotekajoč dvignila. »Jim! Jima so ujeli!« je razburjeno kriknila. »Vašega kuharja,« je dopolnil lord Creith. »Moje kuharja?« se je začudil kapitan, potem pa je takoj vse razumel. »Mislite pomoznega kuharja, ki sem ga vzel na krov v Southamptonu? Ali je mar on ustrelil tega tukaj?« Gledal je na postavo na hodniku. »Če so ga premagali, je zdaj gotovo na mavrski jadrnici. Ravno je odplula, ko smo se vrnili na ladjo.« Odhitel je na krov in Joan mu je poskušala slediti. Toda noga so se ji tresle in počutila se je strašno slabo. Mavrski piratski čoln je bil že trideset ali štirideset metrov daleč in se je obračal pod sunki vetra s kopnega, ki so napeli njegovo jadro. »Veste za gotovo, da so ga vzeli s seboj v čoln?« je vprašal kapitan. »Kaj, če je med -?« Ali stavka ni dokončal. En mož posadke je bil mrtev, drugi tako težko ranjen, da so dvomili, če bo ozdravel. Preiskali so vso ladjo, ali o Jimu niso našli nobenega sledu. »Mavrsko jadrnico lahko vendar prehitimo,« je rekel lord Creith. Kapitan je prikimal. »Dvignili bomo sidro, še zdalec pa ni gotovo, da bomo kaj opravili, razen če bodo pogrešili in zajadrali na odprto morje. Ali po mojem mnenju bodo zavili okoli tistega rta in zajadrali proti obali, kamor jim ne morem slediti. Največ, kar bom lahko tedaj storil, bo to, da bom spustil čoln v morje.« Mavrski čoln se je minuto za minuto bolj oddaljeval.